

NIET-BELGISCHE ONDERNEMERS IN BELGIE

Unie van Zelfstandige Ondernemers

www.unizo.be

UNIZO · STUDIEDIENST

Dit is een uitgave van de
UNIZO-Studiedienst
Spastraat 8, 1000 Brussel

Auteur: Anton Van Assche
Verantwoordelijke uitgever:
Johan Bortier
Publicatiedatum: September 2011
WD/2011/10.980/12

Unie van Zelfstandige Onderzoekers
www.unizo.be

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Aantal niet-Belgische zelfstandigen in België	6
1.1. Verdeling in subgroepen per nationaliteit	6
1.2. Evolutie van de verschillende nationaliteitsgroepen	8
2. Regionale spreiding van de niet-Belgische zelfstandigen	12
2.1. Per gewest	12
2.2. Per stedelijk gebied	14
3. Verdeling per nationaliteitsgroep en per sector	18
4. Starters en stoppers	22
4.1. Starters	22
4.2. Stoppers	23
4.3. Netto-evolutie van het aantal zelfstandigen, per gewest	25
4.4. Netto-evolutie van het aantal zelfstandigen per sector	27
5. Details met betrekking tot het inkomen	30
6. Conclusies	34
7. Aanbevelingen	37
7.1. Wie de gelegenheid krijgt, moet de verantwoordelijkheid nemen	37
7.2. Oneigenlijk gebruik van het sociaal statuut der zelfstandigen	37
1. <i>Controle van de inschrijving als “werkend vennoot”</i>	38
2. <i>Controle van de (fictieve) vennoot-mandatarissen</i>	39
3. <i>Controle van de beroepskaart</i>	39
7.3. Strengere beoordeling van de aanvragen tot vrijstelling van sociale zekerheidsbijdragen.....	40
7.4. Bijkomende controle van aansluiting en betaling door zaakvoerders-vennoten.....	41
7.5. Andere aanbevelingen.....	41
Bijlage 1	43
Bijlage 2	45

Inleiding

In deze studie wil UNIZO een concreet en cijfermatig beeld schetsen van de niet-Belgische ondernemers in België.

UNIZO is al langere tijd geïnteresseerd in deze groep zelfstandigen. Deze belangstelling vertaalt zich in samenwerking met organisaties van ondernemers van andere origine (Turkse, Marokkaanse,...) en ook in het verbeteren van de toegankelijkheid van de diensten van UNIZO voor nieuwkomers op de Belgische ondernemersmarkt.

UNIZO beschouwt ondernemers van vreemde origine in de eerste plaats als ondernemer. In tweede instantie is er in de dienstverlening aandacht voor de specifieke vragen van deze ondernemers. Die hebben in de meeste gevallen te maken hebben met het 'anderstalig' en 'elders-opgeleid' zijn.

De cijfers in deze studie zijn gebaseerd op de gegevens die de RSVZ registreert. Daar wordt een classificatie per nationaliteit bijgehouden. Het is evident dat dit slechts een onvolledig beeld geeft, wanneer we het 'allochtoon ondernemerschap' in kaart willen brengen. Er zijn voor dit begrip vele definities mogelijk, maar deze studie beperkt zich noodgedwongen tot de 'nationaliteit' als objectief onderscheidend criterium. De volledige groep zelfstandigen van een bepaalde 'herkomst' is groter, dan enkel diegenen die de nationaliteit bezitten die gelinkt is aan die 'herkomst'.

We zijn er ons dan ook van bewust dat de onderverdelingen per nationaliteitsgroep, die we hierna zullen gebruiken, geen volledig beeld geven van het totaal aantal zelfstandigen van niet-Belgische 'herkomst'.

Deze studie is een update met de cijfergegevens van 2010 die de RSVZ ons ter beschikking stelde. Sinds september 2008 is een deel van deze statistieken ook ter beschikking via de website van de RSVZ (<http://www.rsvz-inasti.fgov.be/nl/tools/statistics/index.htm>). Nog meer uitgebreide informatie kan teruggevonden worden in de vorige versies van deze studie, die via de website www.unizo.be kunnen worden geraadpleegd.

Er werd in deze studie ook meer aandacht besteed aan de evoluties. Als referentiejaar werd het jaar gebruikt dat we ook in de eerste studie uitgebreid analyseerden, namelijk 2006.

We wensen nog eens uitdrukkelijk de dienst Statistieken van de RSVZ te danken voor het ter beschikking stellen van de gegevens in de door ons gevraagde vorm.

1. Aantal niet-Belgische zelfstandigen in België

1.1. VERDELING IN SUBGROEPEN PER NATIONALITEIT

Om de leesbaarheid van deze studie te verhogen stelt UNIZO bovenstaande onderverdeling voor.

De ‘nieuwe Europeanen’ zijn de onderdanen van de lidstaten die toegetreden zijn tot de Europese Unie op 1/5/2004. Het gaat om 10 landen: Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië.

De groep “Bulgaren en Roemenen” zijn de ondernemers uit de landen die toetraden tot de EU op 1/1/2007.

De ‘oude Europeanen’ bevatten alle andere lidstaten van de Europese Gemeenschap, te weten Nederland, Luxemburg, Frankrijk, Duitsland, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Spanje, Portugal, Ierland, Italië, Griekenland, Finland, Oostenrijk en Zweden.

In de subgroep van de Maghrebijnen en Turken vinden we de ondernemers met de Turkse, Marokkaanse, Tunesische of Algerijnse nationaliteit.

In de laatste deelgroep vinden we alle andere nationaliteiten terug. Deze groep is zeer divers en bevat onder meer Pakistanen, Chinezen, Congolezen, inwoners van de USA, Indiërs en ook de erkende politiek vluchtelingen en staatlozen.

Deze onderverdelingen per nationaliteitsgroep geven geen volledig beeld van het totaal aantal zelfstandigen van die ‘herkomst’. UNIZO meent echter dat dit verschil het grootst is voor de nationaliteitscategorieën buiten Europa, in het bijzonder de verder gebruikte subgroepen “Maghrebijnen en Turken” en “Andere”. In deze groepen zijn enkel die personen opgenomen die, in de loop van hun verblijf in België, NIET de Belgische nationaliteit hebben aangenomen. Belangrijke groepen ondernemers van Maghrebijnse, Turkse of ‘Andere’ afkomst zijn echter ook terug te vinden onder de groep Belgische zelfstandigen.

UNIZO meent dat voor de oude en nieuwe Europeanen dit veel minder speelt. Zij blijven in de meeste gevallen hun oorspronkelijke nationaliteit behouden. Dit is wellicht het gevolg van het vrij verkeer van personen, waarbij de nationaliteit geen beperking vormt op de bewegingsvrijheid.

Tabel 1: Evolutie van het aantal niet-Belgische zelfstandigen per nationaliteitsgroep

	2001	2003	2005	2007	2009	2010
Belgen	740.843	798.231	803.614	830.170	850.435	863.936
Nieuwe Europeanen	1.117	1.916	4.666	7.849	8.380	8.641
Bulgaren en Roemenen	275	806	2.261	6.687	10.702	13.600
Oude Europeanen	40.992	44.589	45.114	47.990	49.948	50.679
Maghrebijnen en Turken	3.236	3.585	3.615	4.090	4.191	4316
Andere	6.800	7.372	7.829	8.168	10.986	11.413
TOTAAL NIET-BELGEN	52.420	58.268	63.485	74.784	84.207	88.649
TOTAAL	793.481	856.655	867.268	904.954	934.642	952.585

Vaststelling 1

Het aantal niet-Belgische zelfstandigen neemt elk jaar toe. Ook relatief gezien wordt de groep steeds belangrijker.

De grootste groep niet-Belgische zelfstandigen in België is die van de oude Europeanen (57%). Hun aandeel neemt echter af, in 2001, maakten ze nog 78 % (in 2006, 70 %) uit van de totale groep niet-Belgische zelfstandigen.

De nieuwe Europeanen, inclusief Bulgaren en Roemenen maken nu 25 % uit van de niet-Belgische ondernemers, daar waar dat in 2001 nog maar 3% was (in 2006 was het 14 %). Het aantal Roemeense zelfstandigen overtreft sinds dit jaar het aantal Poolse, die tot 2007 de belangrijkste groep waren.

Binnen de groep 'nieuwe Europeanen' blijven de Polen de grootste groep (92 %). Uit de andere lidstaten (Slowakije, Hongarije, Letland,) is er slechts een zeer kleine instroom.

Tabel 2: Vergelijking evolutie Polen, Roemenen en Bulgaren 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Polen	5.819	7.283	7.780	7.714	7.914
Bulgarije	827	1.961	2.770	3.365	4.279
Roemenië	2.363	4.726	6.183	7.337	9.321
TOTAAL	9.009	13.970	16.733	18.416	21.514

Vaststelling 2

De belangrijkste groep van de niet-Belgische ondernemers in België blijven de 'oude Europeanen' (57 %), maar hun aandeel neemt af. Het aandeel nieuwe Europeanen steeg van 14% naar 25 % waarbij de Roemenen de belangrijkste groep geworden zijn.

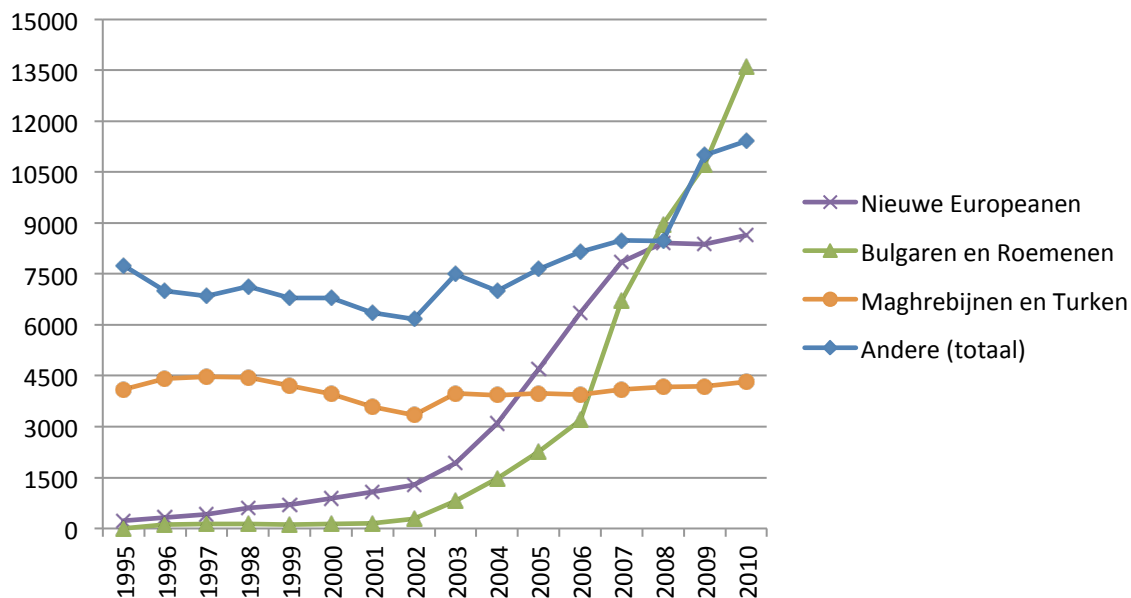
1.2. EVOLUTIE VAN DE VERSCHILLENDE NATIONALITEITSGROEPEN

Het is interessant om de cijfers vanaf 1995 te bekijken en na te gaan in welke mate de toetreding tot de EU echt een rol heeft gespeeld.

In de oudere statistieken werden de nationaliteiten vermeld indien er meer dan 100 zelfstandigen van die nationaliteit in België actief waren.

We stellen vast dat in de oudere statistieken ook al Roemenen en Polen voorkwamen (in 1996 waren er 111 Roemenen en 328 Polen als zelfstandige ingeschreven). In onderstaande grafiek lezen we dat de toetreding tot de Europese Unie van de Oost-Europese landen vooral een migratie teweeggebracht uit 3 (Polen, Roemenië, Bulgarije) van de 12 nieuwe lidstaten. Op 4 jaar tijd is de groep veruit de belangrijkste groep 'nieuwe ondernemers' in België geworden. Hun aantal is nu dubbel zo hoog als dat van alle "andere" nationaliteiten samen (uitgezonderd de oude Europeanen). Het aantal "Maghrebijnen en Turken" bleef min of meer stabiel.

Grafiek 1: Evolutie per nationaliteit

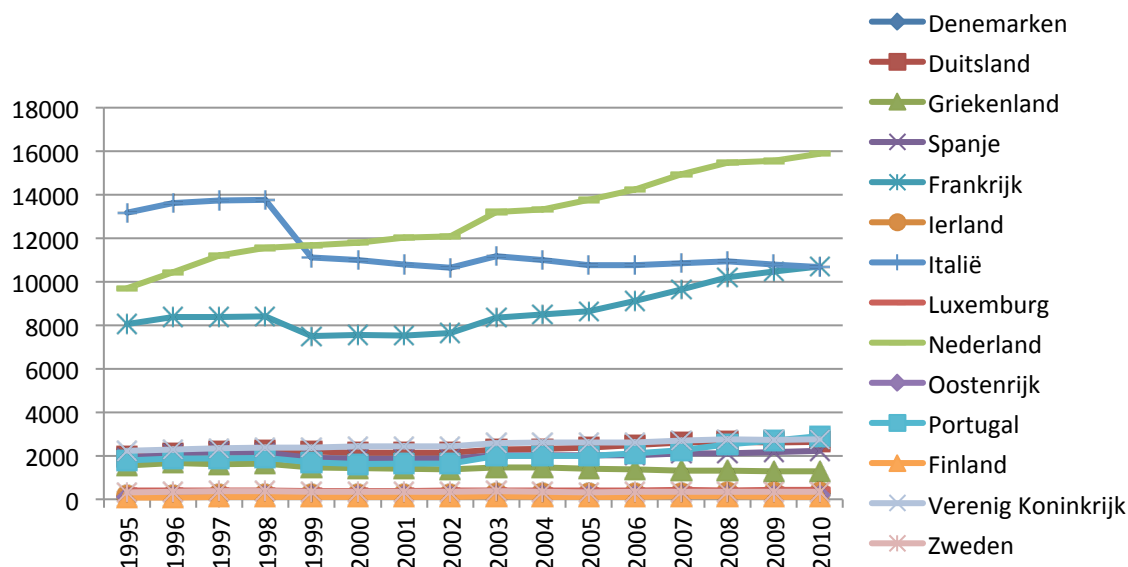
Omwille van de financiële crisis in 2008, stelden we geen stagnatie maar enkel een beperkte vertraging van de toename van het aantal 'nieuwe Europeanen' vast. De Roemeense en Bulgaarse zelfstandigen blijven in grote getale hun aanwezigheid in België versterken.

Voor wat betreft de evolutie binnen de categorie 'Oude Europeanen' zijn de belangrijkste groepen de Nederlanders, de Italianen en de Fransen. Het aantal Italianen neemt lichtjes af.

Vaststelling 3

De Bulgaren en Roemenen zijn in 4 jaar tijd de belangrijkste niet-Belgische groep geworden (met uitzondering van de oude Europeanen).

Grafiek 2: Evolutie per nationaliteit – detail ‘oude Europeanen’

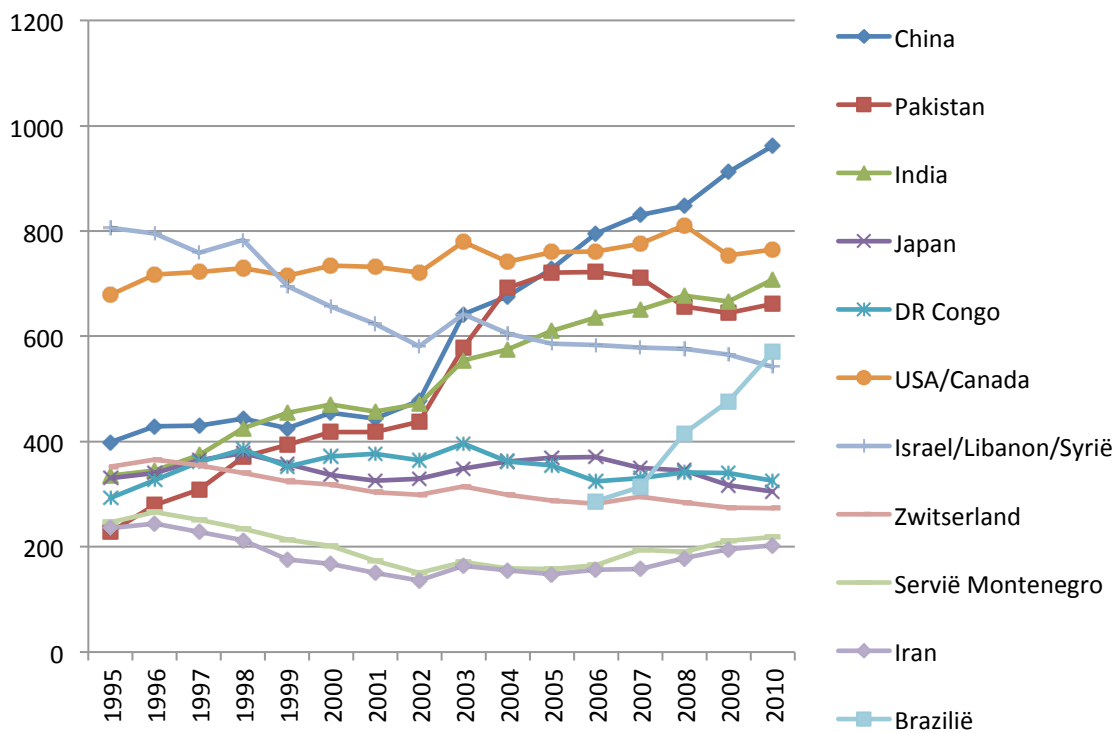

Binnen de groep ‘Andere’ nationaliteiten is de evolutie ook opvallend, in die zin dat het vanaf 1995 in feite om min of meer dezelfde groep nationaliteiten gaat. Vooral de groep Chinezen en Indiërs en in mindere mate de Pakistanen kennen een constante toename. Recent zijn daar ook de Brazilianen bijgekomen. Het valt wel op dat de ‘restgroep’ (ook bij RSVZ samengebracht onder de noemer ‘Andere nationaliteiten’), steeds groter wordt. Hiervan is geen detail bekend en dit zou dus best in de toekomst beter gedetailleerd moeten worden.

Vaststelling 4

Binnen de oude Europeanen blijven de Fransen en de Nederlanders veruit de belangrijkste groep, ze maken meer dan 60 % uit van de groep.

Grafiek 3: Evolutie per nationaliteit – detail ‘Andere’

Vaststelling 5
India, China en Pakistan, en ook Brazilië, zijn de sterkst toenemende herkomstlanden in de groep ‘Andere’.

2. Regionale spreiding van de niet-Belgische zelfstandigen

2.1. PER GEWEST

In verhouding tot het totaal aantal zelfstandigen per gewest, telt Brussel het grootste aandeel niet-Belgische zelfstandigen. In BHG heeft 34 % van de zelfstandigen een buitenlandse nationaliteit. In Vlaanderen en Wallonië is dat slechts respectievelijk bijna 6 en 6,5 %.

Onderstaande tabel geeft de verdeling binnen elk gewest weer.

Tabel 3: Niet-Belgische zelfstandigen per gewest (in percentages)

2010	BHG	Vlaanderen	Wallonië
Belgen	65.80	94.10	93.57
Nieuwe Europeanen	5.87	0.47	0.15
Roemenen en Bulgaren	9.31	0.68	0.40
Oude Europeanen	13.42	3.47	5.04
Maghreb en Turkije	2.03	0.30	0.27
Andere	3.57	0.98	0.57
Totaal niet-Belgen	34.20	5.90	6.43
TOTAAL	100.00	100.00	100.00

Vaststelling 6

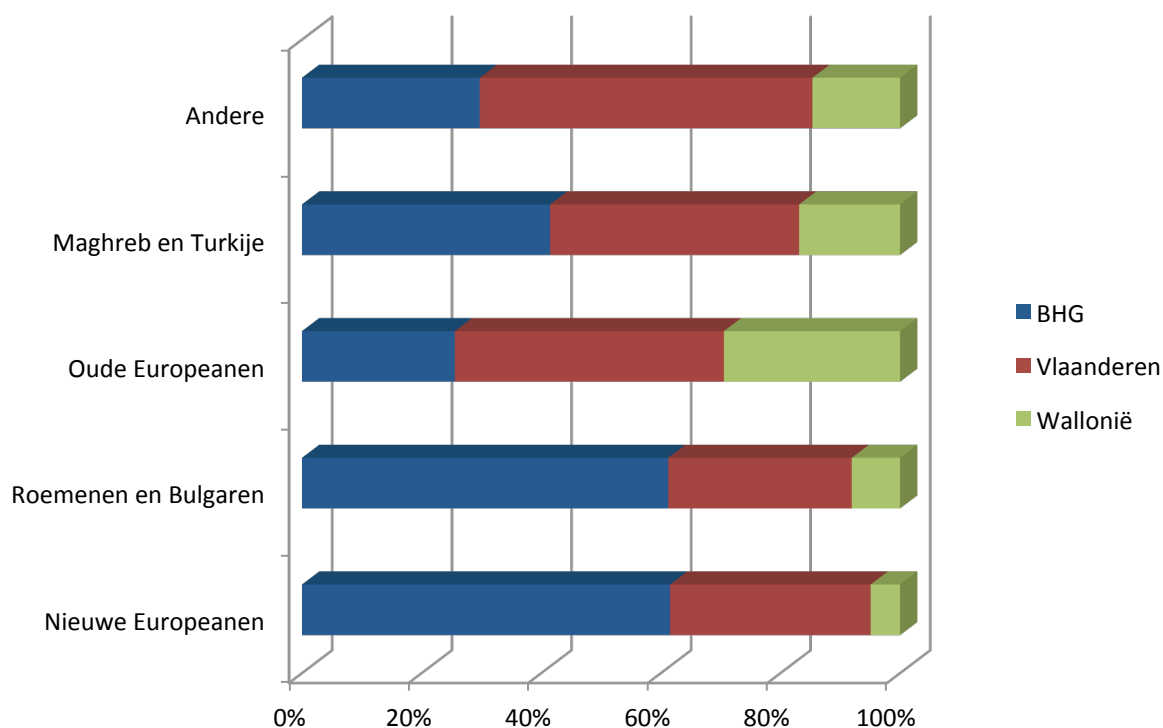
Het aandeel van de niet-Belgische zelfstandigen is het hoogst in het Brussels Gewest (34 %). In de andere gewesten is het aandeel slechts 6 tot 6,5 %.

Als we binnen de groep van niet-Belgische zelfstandigen zelf kijken, stellen we ook grote verschillen vast tussen het Brussels Gewest en Vlaanderen en Wallonië.

Tabel 4: Niet-Belgische zelfstandigen per gewest per nationaliteitsgroep

2010	BHG	Vlaanderen	Wallonië	Buitenland	Totaal	Totaal in België
Belgen	57.001	555.930	248.680	2.325	863.936	861.611
Nieuwe Europeanen	5.087	2.771	406	377	8.641	8.264
Roemenen en Bulgaren	8.068	4.044	1.062	426	13.600	13.174
Oude Europeanen	11.630	20.476	13.401	5.172	50.679	45.507
Maghreb en Turkije	1.755	1.761	713	87	4.316	4.229
Andere	3.089	5.781	1.520	1.023	11.413	10.390
Totaal niet-Belgen	29.629	34.833	17.102	7.085	88.649	81.564
TOTAAL	86.630	590.763	265.782	9.410	952.585	943.175

Grafiek 4: Niet-Belgische zelfstandigen per nationaliteitsgroep per gewest

Zijn de 'oude Europeanen' en de andere nationaliteitsgroepen min of meer gelijkmatig verdeeld over de 3 Gewesten, dan zijn de nieuwe Europeanen vooral geconcentreerd in het Brussels Gewest. Van de nieuwe Europeanen en de Roemenen en Bulgaren woont meer dan 60 % in het Brussels Gewest.

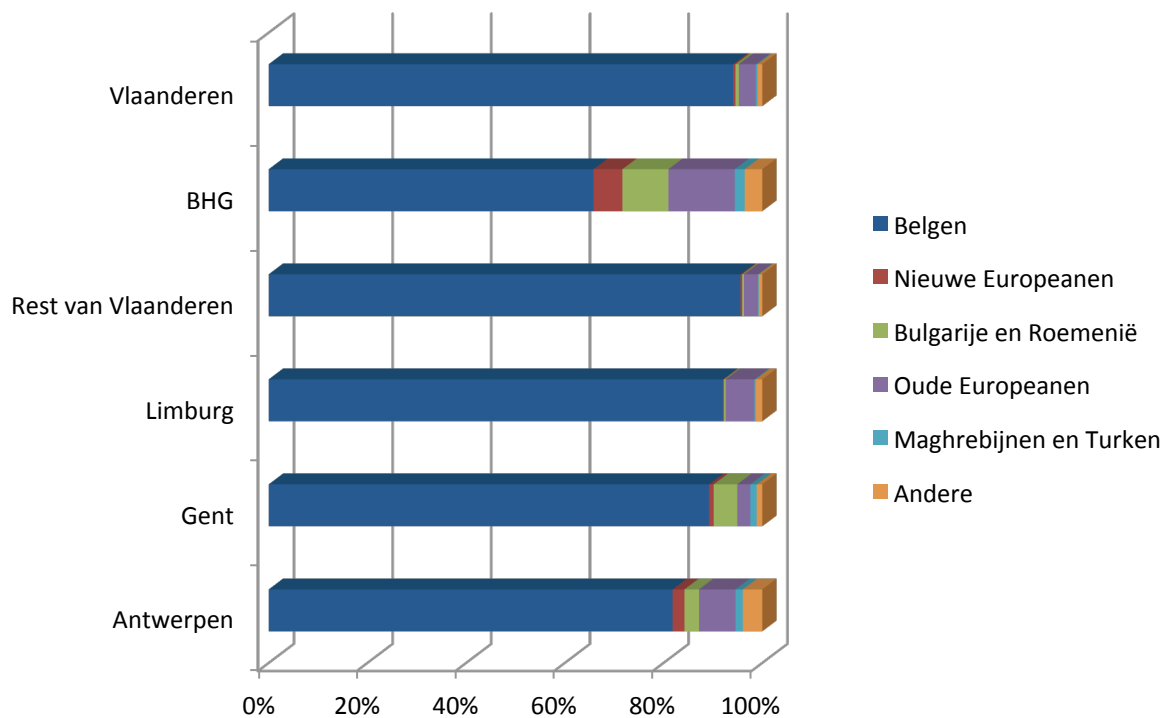
Vaststelling 7

De nieuwe Europeanen vestigen zich voornamelijk in Brussel (meer dan 60 %). De andere nationaliteitsgroepen zijn gelijkmatiger verspreid over de 3 gewesten.

2.2. PER STEDELIJK GEBIED

We stelden reeds dat een relatief groot aantal niet-Belgische ondernemers zich in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vestigen. Hieronder wordt een vergelijking gemaakt met 2 Vlaamse steden in Vlaanderen, de provincie Limburg en de rest van Vlaanderen.

Grafiek 5

Bovenstaande grafiek is gebaseerd op deze cijfergegevens.

Tabel 5: Zelfstandigen per nationaliteitsgroep per regio- 2010

2010	Antwerpen	Gent	Limburg	Rest van Vlaanderen	BHG	Vlaanderen
Belgen	28.666	18.866	68.363	440.035	57.001	555.930
Nieuwe Europeanen	838	191	156	1.586	5.087	2.771
Bulgarije en Roemenië	1.033	1.010	254	1.747	8.068	4.044
Oude Europeanen	2.593	562	4.337	12.984	11.630	20.476
Maghrebijnen en Turken	521	269	191	780	1.755	1.761
Andere	1.375	242	974	3.190	3.089	5.781
<i>Totaal niet-Belgen</i>	6.360	2.274	5.912	20.287	29.629	34.833
TOTAAL	35.026	21.140	74.275	460.322	86.630	590.763
% niet-Belgen per regio	9.87	3.53	9.17	31.47	45.96	54.04
<i>% niet-Belgen</i>	18.16	10.76	7.96	4.41	34.20	5.90

Hieruit kan men afleiden dat de aantrekkingskracht van Brussel opmerkelijk groter is. Ook Antwerpen onthaalt een belangrijk deel niet-Belgische ondernemers (meer dan 18 % van het totaal aantal ondernemers in de stad) daar waar Gent 10,76 % (2.274 van de 21.140 zelfstandigen) haalt. Deze cijfers weerspiegelen het fenomeen dat reeds eerder onder de aandacht werd gebracht door UNIZO en dat ook verder toegelicht wordt in de aanbevelingen. Bijna de helft van de Gentse niet-Belgische zelfstandigen zijn immers Bulgaren en Roemenen, die daar in weinig toekomstgerichte omstandigheden hun activiteit uitoefenen.

Als we de relatieve aantallen bekijken voor de beide gewesten, Vlaanderen en Brussel, dan is 45,96 % van alle niet-Belgische ondernemers in deze twee gewesten in het Brussels Gewest gevestigd. Van de overige 54 % in Vlaanderen is bijna 10% in Antwerpen werkzaam. In Limburg eveneens (9,17 %) en in Gent 3,53 %.

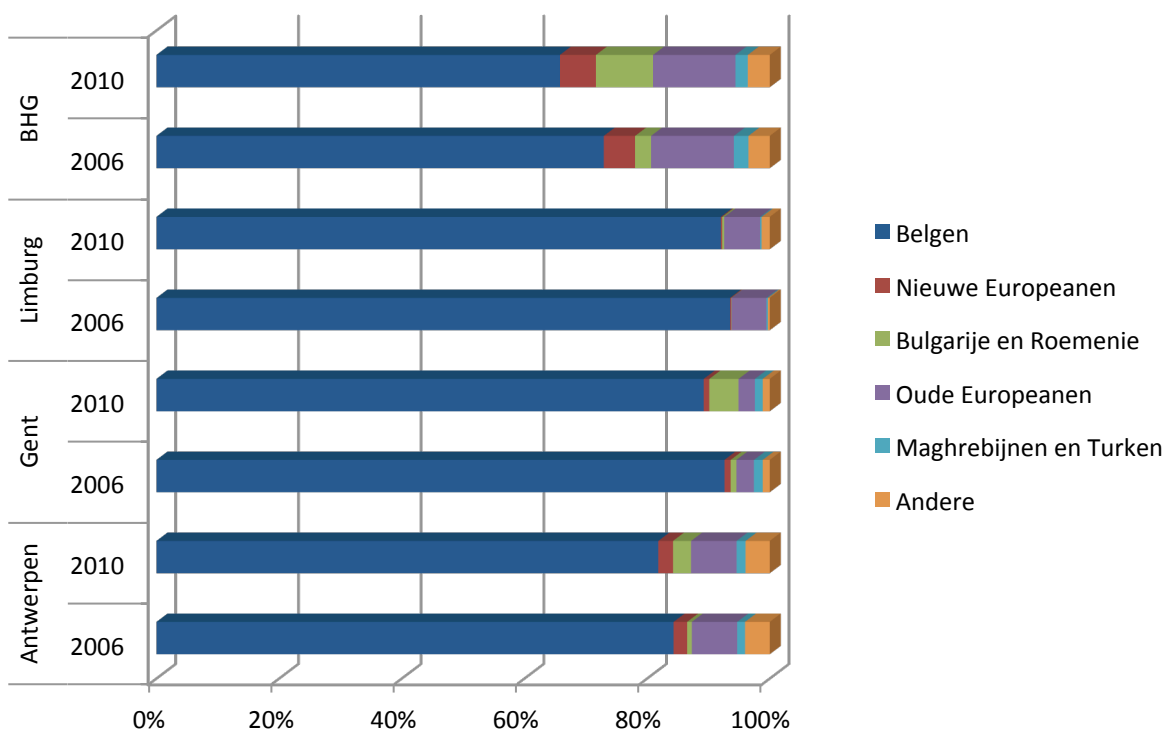
In bijlage 1 is een gedetailleerd overzicht terug te vinden van de verdeling van de verschillende nationaliteitsgroepen per regio of stad en per activiteitssector.

Het is interessant om de gegevens van 2006 er opnieuw bij te nemen. Deze staan in onderstaande tabel. Daaronder staat een vergelijkende grafiek tussen de gegevens van 2006 en 2010.

Tabel 6: Zelfstandigen per nationaliteitsgroep per regio - 2006

2006	Antwerpen	Gent	Limburg	Rest van Vlaanderen	BHG	Vlaanderen
Belgen	26.863	17.892	63.365	413.292	54.797	521.412
Nieuwe Europeanen	700	195	126	860	3.832	1.881
Bulgarije en Roemenië	244	179	36	459	1.949	918
Oude Europeanen	2.355	553	3.853	11.561	10.144	18.322
Maghrebijnen en Turken	409	276	154	570	1.787	1.409
Andere	1.282	221	206	1.949	2.605	3.658
<i>Totaal niet-Belgen</i>	<i>4.990</i>	<i>1.424</i>	<i>4.375</i>	<i>15.399</i>	<i>20.317</i>	<i>26.188</i>
TOTAAL	31.853	19.316	67.740	428.691	75.114	547.600
<i>% niet-Belgen</i>	<i>15.67</i>	<i>7.37</i>	<i>6.46</i>	<i>3.59</i>	<i>27.05</i>	<i>4.78</i>

Grafiek 6: Vergelijking tabel 5 (2010) en 6 (2006)

Vaststelling 8

Uit de vergelijking tussen 2006 en 2010 halen we dat de tendensen zich enkel versterkt hebben, en dit zeker in de stedelijke gebieden. De nieuwe Europeanen vestigen zich vooral in de steden, niet alleen in Brussel, maar ook in de Vlaamse steden.

3. Verdeling per nationaliteitsgroep en per sector

Om een beeld te krijgen in welke sectoren deze niet-Belgische zelfstandigen hun activiteiten ontwikkelen, werd de NACE-code indeling gebruikt. Hierbij is het interessant om te kijken in welke mate de niet-Belgen in andere sectoren, of in welke sectoren meer of minder, actief zijn dan de Belgen.

We beperken ons tot de grote opdelingen (1 NACE-code cijfer). Een beknopte beschrijving van elke beroepsgroep geeft een goed beeld.

Tabel 7: Overzicht gebruikte codes sectoren (NACE-codes)

Naamlijst	NACE-code	Omschrijving
Industrie	300	Nijverheid en ambachten zoals voeding, textiel en bouw
Handel	400	Zowel groot- als kleinhandel, ook horeca en tussenpersonen
Vrije beroepen	500	Medische beroepen, architecten, advocaten, notarissen
Diensten	600	Schoonheidszorg, manuele herstelling (o.m. garages)
Rest	000, 100 en 200	Diverse, land- en tuinbouw, visserij

In bovenstaande omschrijving hebben we ook die sub-sectoren vermeld, waarin veel niet-Belgen actief zijn. Binnen bepaalde nationaliteitsgroepen is het opmerkelijk om vast te stellen dat de ondernemers zich tot een bepaald beroep beperken.

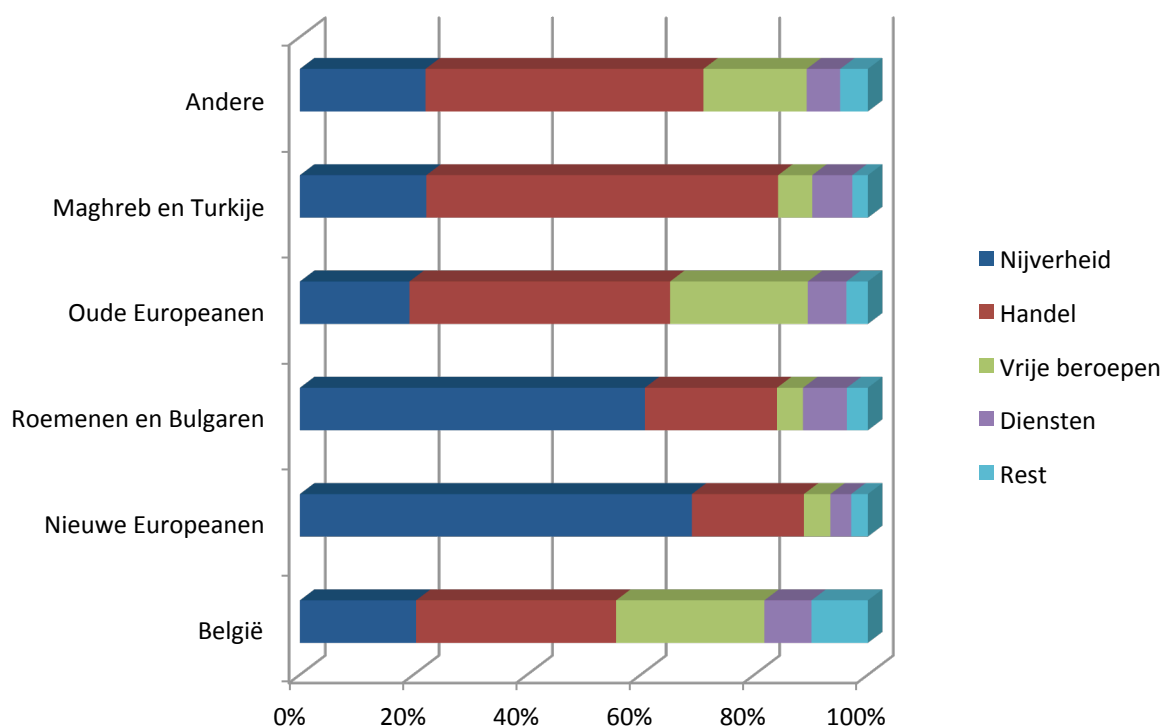
In alle cijfergegevens zitten zowel zelfstandigen als vennoten. In de onderstaande cijfers zijn ook de zelfstandigen inbegrepen die niet in België gedomicilieerd zijn.

Tabel 8: Zelfstandigen per nationaliteitsgroep en per sector - absolute cijfers

2010	Industrie	Handel	Vrije beroepen	Diensten	Rest	Totaal
Belgen	176.686	304.272	225.543	71.608	85.827	863.936
Nieuwe Europeanen	5.964	1.704	402	317	254	8.641
Roemenen en Bulgaren	8.260	3.164	623	1.049	504	13.600
Oude Europeanen	9.777	23.253	12.293	3.442	1.914	50.679
Maghreb en Turkije	961	2.673	259	305	118	4.316
Andere	2.525	5.584	2.075	672	557	11.413
Totaal Niet-Belgen	27.487	36.378	15.652	5.785	3.347	88.649
TOTAAL	204.173	340.650	241.195	77.393	89.174	952.585

In grafiekvorm geeft deze tabel:

Grafiek 7: Zelfstandigen per nationaliteitsgroep per sector

Men kan vaststellen dat er binnen de subgroepen significante verschillen bestaan.

De diversiteit volgens de sectoren is het grootst bij de Belgen, dit wil zeggen dat ze het meest verspreid zijn over de 5 activiteitssectoren. Ook de 'oude Europeanen' en de 'Andere' vertonen een redelijk goede spreiding. Bij de nieuwe Europeanen en de Maghrebijnen en Turken is de diversiteit veel kleiner. Dit heeft onder meer te maken met hun zo goed als afwezigheid in 2 van de 5 sectoren, de 'rest' en de 'vrije beroepen'. Twee van de 3 overblijvende sectoren zijn voor hun het belangrijkste: de nijverheid en de handel.

Een gedetailleerder beeld van de sub-sectoren vinden we terug in het overzicht in de bijlage 2. We stellen vast dat de industriesector, voornamelijk de bouw betekent, en in veel mindere mate meubelindustrie, metaalindustrie of vervoer.

Bij de vrije beroepen kunnen we vaststellen dat de niet-Belgen zich vooral in de niet-gereguleerde vrije beroepen (privéonderwijs, informatica, vertalers,...) en minder bij de gereguleerde (dokters, architecten,...).

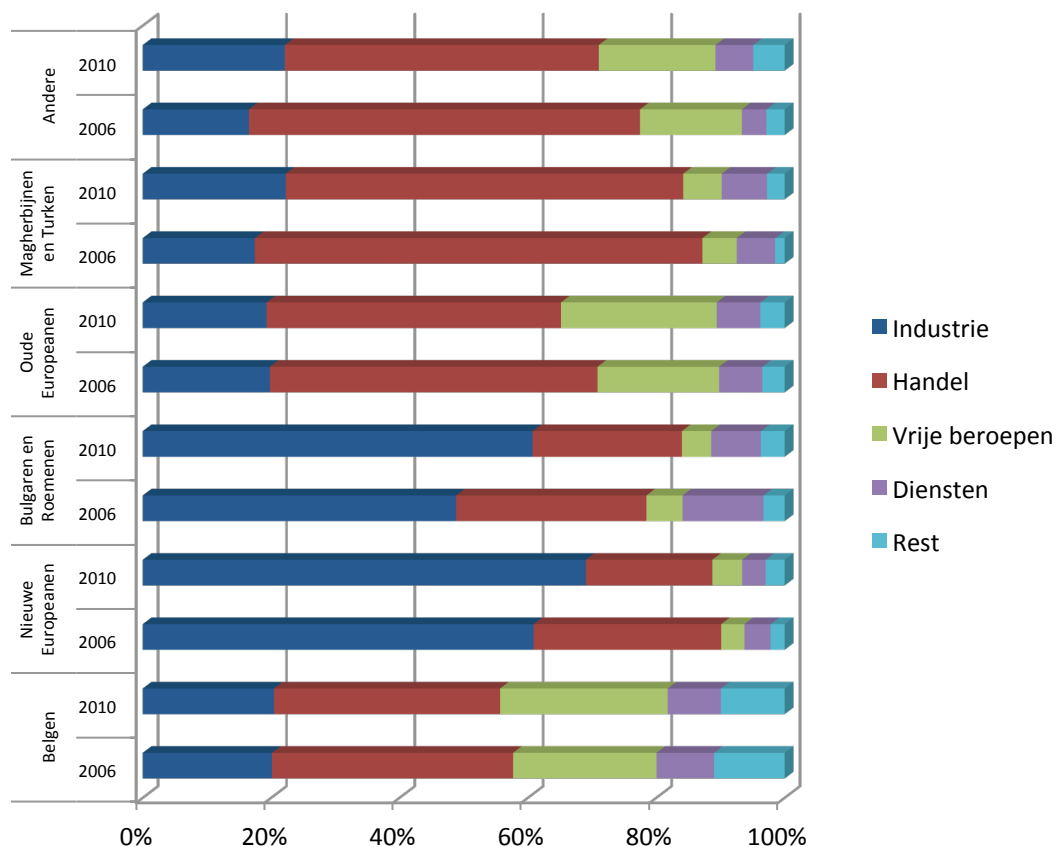
In vergelijking met de verhoudingen in 2006 (zie onderstaande tabel) zetten de tendensen zich verder. De 'nieuwe Europeanen' en de Roemenen en Bulgaren versterken hun activiteit in de industrie, de dienstensector verliest aandeel. Enkel de Maghrebijnen en Turken versterken ook hun aanwezigheid in de nijverheidssector, waardoor het aandeel in de dienstensector licht afneemt.

Tabel 9: Evolutie van 2006 - 2010

	Belgen		Nieuwe Europeanen		Bulgaren en Roemenen		Oude Europeanen		Maghrebijnen en Turken		Andere	
	2006	2010	2006	2010	2006	2010	2006	2010	2006	2010	2006	2010
Industrie	20.14	20.45	60.89	69.02	48.81	60.74	19.80	19.29	17.47	22.27	16.53	22.12
Handel	37.56	35.22	29.22	19.72	29.66	23.26	51.05	45.88	69.74	61.93	60.94	48.93
Vrije beroepen	22.35	26.11	3.62	4.65	5.64	4.58	18.95	24.26	5.33	6.00	15.87	18.18
Diensten	8.99	8.29	4.06	3.67	12.57	7.71	6.74	6.79	5.99	7.07	3.82	5.89
Rest	10.97	9.93	2.2	2.94	3.32	3.71	3.46	3.78	1.47	2.73	2.84	4.88

In grafiekvorm geeft deze tabel:

Grafiek 8: Evolutie van 2006 - 2010

Vaststelling 9

Een groot aantal personen van bepaalde nationaliteitsgroepen concentreert de activiteiten in bepaalde sectoren en deze trend versterkt zich voor de nieuwe Europeanen: het aandeel dat actief is in de nijverheid (bouw) neemt toe.

4. Starters en stoppers

Hiervoor beschreven we telkens de volledige groep van zelfstandigen actief in België. In dit hoofdstuk spitsen we ons toe op de starters en de stoppers. Deze aantallen geven een aanduiding van de aantrekkelijkheid en de versterking van bepaalde sectoren, alsook van de in- en uitstroom van groepen zelfstandigen.

4.1. STARTERS

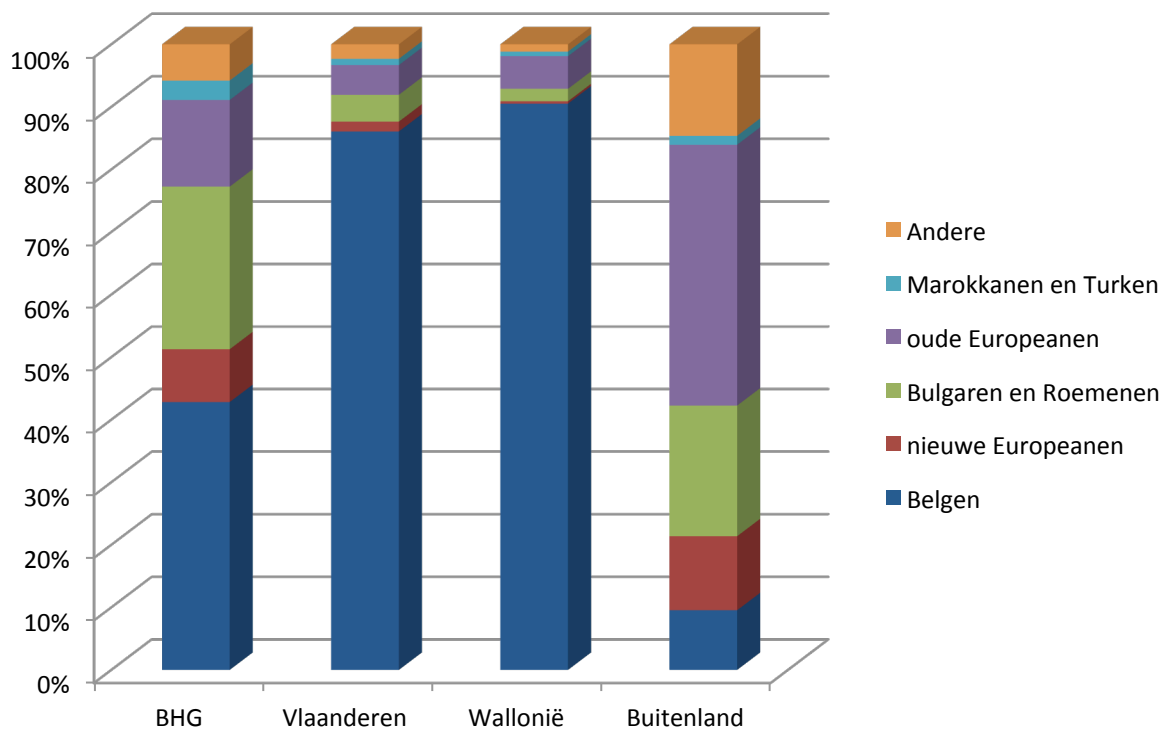
In 2010 waren er in België 85.032 personen die zich voor de eerste keer (of na een onderbreking opnieuw) aansloten bij een sociaal verzekeringsfonds. Dit is forse herneming van het aantal starters, dat sinds 2008 een terugval kende. De toename (+12 %, + 9.440 eenheden) van 2010 is, in vergelijking met vorig jaar, vooral toe te schrijven aan de Belgen (6.703 eenheden, + 11%) en in zekere mate ook aan de Roemenen en Bulgaren (+1.785 eenheden, zijnde + 41% !).

De verdeling volgens gewest en nationaliteitsgroep is als volgt:

Tabel 10: Aantal starters per nationaliteitsgroep per gewest

2010	BHG	Vlaanderen	Wallonië	Buitenland	Totaal
Belgen	5.266	42.241	19.955	154	67.616
Nieuwe Europeanen	1.039	774	83	191	2.087
Bulgaren en Roemenen	3.196	2.101	437	337	6.071
Oude Europeanen	1.704	2.332	1.151	673	5.860
Marokkanen en Turken	382	496	160	23	1.061
Andere	712	1.132	257	236	2.337
TOTAAL	12.299	49.076	22.043	1.614	85.032

Grafiek 9: Starters per nationaliteitsgroep per gewest

In totaal waren er in 2010 17.416 starters van niet-Belgische nationaliteit (20,5 %) in België. Van alle starters in Brussel is ondertussen 57,2 % van niet-Belgische nationaliteit.

Vaststelling 10

Het aantal starters heeft opnieuw een sterke groei gekend. De 'Belgen' en de 'Roemenen en Bulgaren' dragen hier het meest toe bij. Meer dan de helft van de starters in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is van niet-Belgische nationaliteit.

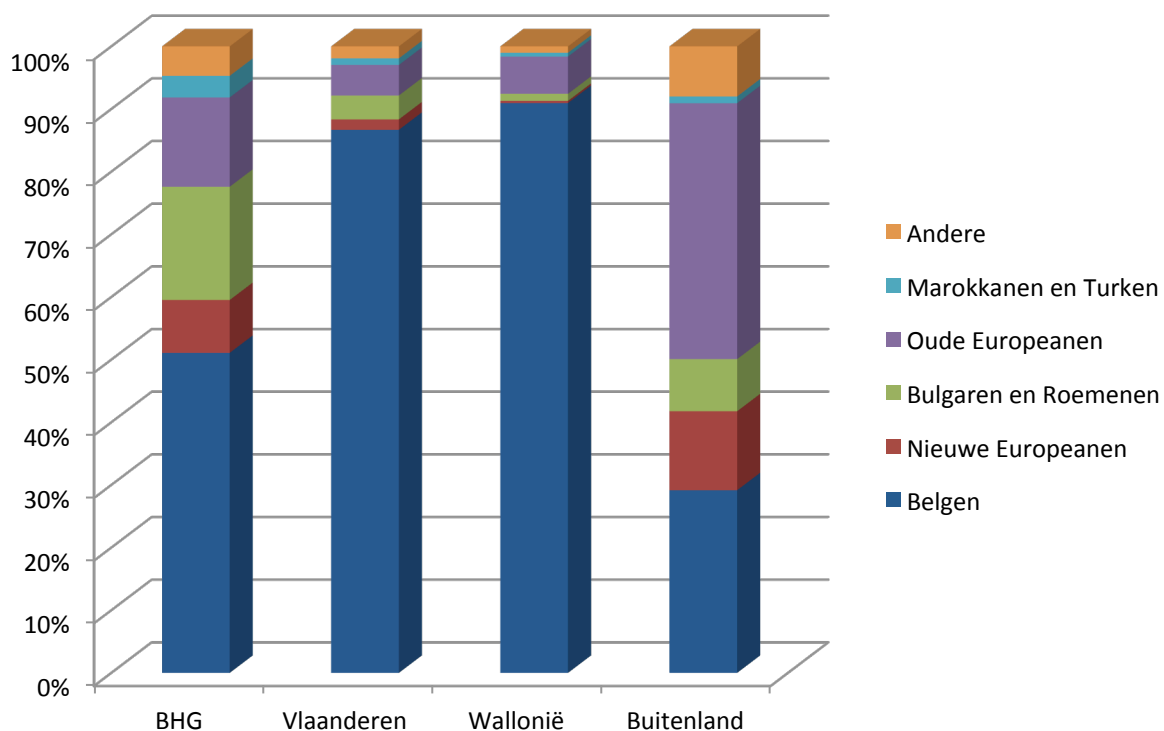
4.2. STOPPERS

Er zijn dus een groot aantal starters van niet-Belgische nationaliteit, maar jaarlijks verlaten ook een groot aantal personen het statuut van zelfstandigen. In 2010 waren dat 37.808 personen, bijna 10 % meer dan in 2009 (34.569). De toename (+ 3.239 eenheden) van 2010 is vooral toe te schrijven aan de Belgen (+2.549 eenheden, + 9 %).

Tabel 11: Aantal stoppers per nationaliteitsgroep, per gewest

2010	BHG	Vlaanderen	Wallonië	Buitenland	Totaal
Belgen	2.476	18.388	9.582	354	30.800
Nieuwe Europeanen	409	353	36	153	951
Bulgaren en Roemenen	876	809	118	101	1.904
Oude Europeanen	691	1.034	627	496	2.848
Marokkanen en Turken	167	224	64	13	468
Andere	228	405	107	97	837
TOTAAL	4.847	21.213	10.534	1.214	37.808

Grafiek 10: Stoppers per nationaliteitsgroep per gewest

Vaststelling 11

Ook het aantal stoppers is toegenomen, met bijna 10 %. Het zijn voornamelijk meer 'Belgen' die hun activiteit stopzetten.

4.3. NETTO-EVOLUTIE VAN HET AANTAL ZELFSTANDIGEN, PER GEWEST

Er zijn dus een behoorlijk aantal stoppers, maar dat wordt gecompenseerd door een groot aantal starters. Het is dus van belang om de netto-toename in bepaalde sectoren in beschouwing te nemen. In onderstaande tabellen splitsen we deze cijfers op per nationaliteitsgroep.

Als we de netto-toename per gewest bekijken, komen we tot onderstaande tabellen. Hieruit blijkt dat de netto-toename in Brussel (+2,92 %) hoger is dan in Vlaanderen (1,86 %) en België (1,92 %).

De toename tegenover 2006 is ook in Brussel (15,33 %) bijna het dubbele van het landelijkresultaat (8,17 %).

Tabel 12: Netto-evolutie van het aantal zelfstandigen- Brussels Gewest – Vlaanderen en België

België									
2010	Totaal 2006	Totaal 2009	Aantal stoppers 2010	%	Totaal 2010	Aantal starters 2010	%	Netto toename % tov 2006	Netto toename tov 2009
Belgen	813.017	850.435	30.800	3.62	863.936	67.616	7.83	6.26	1.59
Nieuwe Europeanen	6.352	8.380	951	11.35	8.641	2.087	24.15	36.04	3.11
Bulgaren en Roemenen	3.190	10702	1.904	17.79	13.600	6.071	44.64	326.33	27.08
Oude Europeanen	46.262	49948	2.848	5.70	50.679	5.860	11.56	9.55	1.46
Marokkanen en Turken	3.943	4191	468	11.17	4.316	1.061	24.58	9.46	2.98
Andere	7.858	10986	837	7.62	11.413	2.337	20.48	45.24	3.89
TOTAAL	880.622	934.642	37.808	4.05	952.585	85.032	8.93	8.17	1.92

BHG									
2010	Totaal 2006	Totaal 2009	Aantal stoppers 2010	%	Totaal 2010	Aantal starters 2010	%	Netto toename % tov 2006	Netto toename tov 2009
Belgen	54.797	56.832	2.476	4,36	57.001	5.266	9.24	4.02	0.30
Nieuwe Europeanen	3.832	5.102	409	8.02	5.087	1.039	20.42	32.75	-0.29
Bulgaren en Roemenen	1.949	6.543	876	13.39	8.068	3.196	39.61	313.96	23.31
Oude Europeanen	10.144	11.388	691	6.07	11.630	1.704	14.65	14.65	2.13
Marokkanen en Turken	1.787	1.754	167	9.52	1755	382	21.77	-1.79	0.06
Andere	2.605	3.007	228	7.58	3.089	712	23.05	18.58	2.73
TOTAAL	75.114	84.176	4.847	5.76	86.630	12.299	14.20	15.33	2.92

Vlaanderen									
2010	Totaal 2006	Totaal 2009	Aantal stoppers 2010	%	Totaal 2010	Aantal starters 2010	%	Netto toename % tov 2006	Netto toename tov 2009
Belgen	521.412	547.020	18.388	3.36	555.930	42.241	7.60	6.62	1.63
Nieuwe Europeanen	1.881	2.543	353	13.88	2.771	774	27.93	47.32	8.97
Bulgaren en Roemenen	918	3.094	809	26.15	4.044	2.101	51.95	340.52	30.70
Oude Europeanen	18.322	20.032	1.034	5.16	20.476	2.332	11.39	11.76	2.22
Marokkanen en Turken	1.409	1.673	224	13.39	1.761	496	28.17	24.98	5.26
Andere	3.658	5.622	405	7.20	5.781	1.132	19.58	58.04	2.83
TOTAAL	547.600	579.984	21.213	3.66	590.763	49.076	8.31	7.88	1.86

De netto-toename van het aantal zelfstandigen in Brussel is voor het grootste deel toe te schrijven aan de nieuwe Europeanen (en Roemenen en Bulgaren). De Belgen zijn slechts met 4,02 % toegenomen in Brussel (tov 2006), daar waar dat voor België 6,26 % was.

De toename van Maghrebijnen en Turken heeft dan weer vooral in Vlaanderen plaatsgevonden (+24,98 %), daar waar het aantal in Brussel licht terugviel (-1,79%). Hierbij past nog eens de opmerking dat het enkel gaat om de Maghrebijnen en Turken die die nationaliteit ook bezitten. Zelfstandigen van Maghrebijnse of Turkse afkomst, maar met de Belgische nationaliteit zijn in de groep van de Belgen terug te vinden.

Vaststelling 12

De netto-toename van het aantal zelfstandigen is het grootst in Brussel. Dit is vooral te danken aan de niet-Belgische zelfstandigen.

4.4. NETTO-EVOLUTIE VAN HET AANTAL ZELFSTANDIGEN PER SECTOR

Ook de opdeling per sector is interessant. In onderstaande tabellen geven we de netto-toename in bepaalde sectoren weer, per nationaliteitsgroep.

De netto toename van de Belgen situeert zich vooral in de vrije beroepen (+24,13 %). Ook wat de industrie betreft is er een forse toename (+7,91 %). Deze laatste situeerde zich het laatste jaar vooral in de metaal, de voeding en de bouw- en de vervoerssector (zie bijlage 2).

Tabel 13: Netto-evolutie per sector

2010	Belgen in België								
	Totaal 2006	Totaal 2009	Aantal stoppers 2010	%	Totaal 2010	Aantal starters 2010	%	Netto toename % tov 2006	Netto toename tov 2009
Rest	89.176	88.496	2.073	2.34	85.827	5.775	6.73	-3.76	-3.02
Industrie	163.736	165.832	6.358	3.83	176.686	13.423	7.60	7.91	6.55
Handel	305.336	303.870	13.380	4.40	304.272	22.947	7.54	-0.35	0.13
Vrije beroepen	181.696	213.832	6.483	3.03	225.543	20.212	8.96	24.13	5.48
Diensten	73.073	78.405	2.506	3.20	71.608	5.259	7.34	-2.00	-8.67
TOTAAL	813.017	850.435	30.800	3.62	863.936	67.616	7.83	6.26	1.59

Nieuwe Europeanen in België	Roemenen en Bulgaren en nieuwe Europeanen samen !								
	Totaal 2006	Totaal 2009	Aantal stoppers 2010	%	Totaal 2010	Aantal starters 2010	%	Netto toename % tov 2006	Netto toename tov 2009
Rest	246	901	120	13.32	758	339	44.72	208.13	-15.87
Industrie	5.425	11.577	1.745	15.07	14.224	5.412	38.05	162.19	22.86
Handel	2.802	4.752	682	14.35	4.868	1.445	29.68	73.73	2.44
Vrije beroepen	410	771	116	15.05	1.025	357	34.83	150.00	32.94
Diensten	659	1.081	192	17.76	1.366	605	44.29	107.28	26.36
TOTAAL	9.542	19.082	2.855	14.96	22.241	8.158	36.68	133.09	16.55

In Brussel kennen de vrije beroepen de sterkste toename, de handel en de industrie gaan achteruit, voor wat de Belgen betreft. Deze sectoren worden wel door de nieuwe Europeanen, zeker in Brussel, ruimschoots gecompenseerd.

2010		Belgen in Brussel							
	Totaal 2006	Totaal 2009	Aantal stoppers 2010	%	Totaal 2010	Aantal starters 2010	%	Netto toename % tov 2006	Netto toename tov 2009
Rest	817	1.064	42	3,95	911	195	21.41	11.51	-14.38
Industrie	8.587	7.941	399	5.02	8.099	914	11.29	-5.68	1.99
Handel	22.176	21.386	1.135	5.31	21.196	1.719	8.11	-4.42	-0.89
Vrije beroepen	20.414	23.131	754	3.26	2.3878	2.120	8.88	16.97	3.23
Diensten	2.803	2.860	146	5.10	2.917	318	10.90	4.07	1.99
TOTAAL	54.797	56.382	2.476	4.39	57.001	5.266	9.24	4.02	1.10

Nieuwe Europeanen in Brussel		Roemenen en Bulgaren en nieuwe Europeanen samen !								
	Totaal 2006	Totaal 2009	Aantal stoppers 2010	%	Totaal 2010	Aantal starters 2010	%	Netto toename % tov 2006	Netto toename tov 2009	
Rest	99	424	38	8.96	285	121	42.46	187.88	-32.78	
Industrie	3.596	7.775	862	11.09	9214	3.094	33.58	156.23	18.51	
Handel	1.510	2.436	245	10.06	2363	500	21.16	56.49	-3.00	
Vrije beroepen	214	440	52	11.82	535	175	32.71	150.00	21.59	
Diensten	362	570	88	15.44	758	345	45.51	109.39	32.98	
TOTAAL	5.781	11.645	1.285	11.03	13.155	4.235	32.19	127.56	12.97	

Vaststelling 13

De netto-toename is het sterkst in de vrije beroepen, zeker voor wat de Belgen betreft. In absolute cijfers zijn de industrie en de handel de sterkst groeiende sectoren bij de nieuwe Europeanen.

5. Details met betrekking tot het inkomen

De gegevens van de niet-Belgische zelfstandigen met betrekking tot hun inkomen, zijn eveneens gebaseerd op de beschikbare RSVZ-gegevens voor 2010.

In het kader van deze studie en de vergelijking van de gemiddelde inkomens van de verschillende nationaliteitsgroepen, zijn enkele opmerkingen op hun plaats.

- √ De cijfers zijn niet opgesplitst per sector, wat de vergelijkbaarheid moeilijk maakt. Hoe groter de spreiding van de ondernemers over de verschillende sectoren, hoe meer verschillend dus het vergelijkingsmateriaal. Zo worden bijvoorbeeld de inkomens vergeleken van de Belgen, die in alle sectoren actief zijn, met die van de nieuwe Europeanen, die voornamelijk in de bouwsector actief zijn.
- √ De eerste 3 jaren na de start van de onderneming, worden de gegevens met betrekking tot het inkomen niet geregistreerd. De sociale bijdragen voor zelfstandigen worden immers pas definitief berekend na 3 jaar, op basis van de werkelijke inkomsten van het eerste jaar. Deze zelfstandigen worden gegroepeerd onder de categorie 'niet gekend inkomen'.
- √ De cijfers die over reële inkomens spreken, hebben dus betrekking op de ondernemers die meer dan 3 jaar bezig zijn.
- √ De gegevens bevatten zowel de inkomens van zelfstandigen in hoofdberoep, als van deze in bijberoep.
- √ De gegevens van de RSVZ geven de inkomensschijf weer, niet het exacte inkomen. We hebben de veronderstelling gemaakt dat iedereen in een bepaalde schijf het maximum van die schijf verdiende.

Deze beperkingen in acht genomen, hebben we onderstaande tabel uit de veelheid van gegevens gefilterd.

Tabel 16 : Zelfstandigen per nationaliteitsgroep met betrekking tot het inkomen

2006	Aantal ondernemers	Aantal ondernemers met inkomen ¹	Gemiddeld inkomen
Belgen	813.017	546.457	24.047,40
Nieuwe Europeanen	6.352	1.793	14.180,15
Bulgaren en Roemenen	3.190	620	12.750,00
Oude Europeanen	46.262	27.582	25.120,55
Maghrebijnen en Turken	3.943	1.650	13.909,09
Andere	7.452	3.310	26.525,68
TOTAAL	880.216	581.412	24.041

2010	Aantal ondernemers	Aantal ondernemers (1)	Gemiddeld inkomen
Belgen	863.936	592.463	26.297,1105
Nieuwe Europeanen	8.641	4.755	15.715,5626
Bulgaren en Roemenen	13.600	4.294	14.722,29
Oude Europeanen	50.679	30.065	28.919,1751
Maghreb en Turkije	4.316	1.967	16.179,4611
Andere	11.413	5.702	24.690,4595
TOTAAL	952.585	639.246	26.219

We stellen vast dat het gemiddeld inkomen tegenover 2006 is toegenomen, bij alle nationaliteitsgroepen (behalve bij de groep 'Andere'). Het gemiddeld inkomen van de nieuwe Europeanen en de Maghrebijnen en Turken ligt wel beduidend lager dan dat van hun Belgische collega-ondernemers. De Oude Europeanen hebben een hoger gemiddeld inkomen. De groep 'Andere' eveneens, al neemt dit wel af.

In onderstaande tabel berekenen we de verhouding van het aantal zelfstandigen met een inkomen gelijk aan 0, een inkomen dat niet gekend is en de inkomens lager dan 10000 €, ten opzichte van het totaal aantal zelfstandigen per nationaliteitsgroep.

¹ De tweede kolom bevat enkel de zelfstandigen die een inkomen hebben. Het verschil tussen kolom 1 en kolom 2 zijn de zelfstandigen die geen inkomen hebben (verlieslatend, tijdelijk inactief,...) én de zelfstandigen wiens inkomen niet bekend is (dit betreft in essentie de groep van starters die gedurende de eerste 3 jaar van hun activiteit forfaitaire bijdragen betalen, zonder dat het exacte inkomen al bekend is).

Tabel 17: Zelfstandigen per inkomenscategorie

	% inkomen = 0	% inkomen niet gekend	<2500 €	<10000 €	+ 10000 €
Belgen	20,94	10,49	9,24	13,65	45,69
Nieuwe Europeanen	31,52	13,45	1,30	14,64	39,09
Bulgaren en Roemenen	42,63	25,79	1,02	9,49	21,07
Oude Europeanen	28,01	12,67	5,67	13,09	40,57
Maghreb en Turkije	35,59	18,84	3,54	16,75	25,28
Andere	37,09	12,95	4,37	13,88	31,71
TOTAAL	21,98	10,92	8,77	13,59	44,74

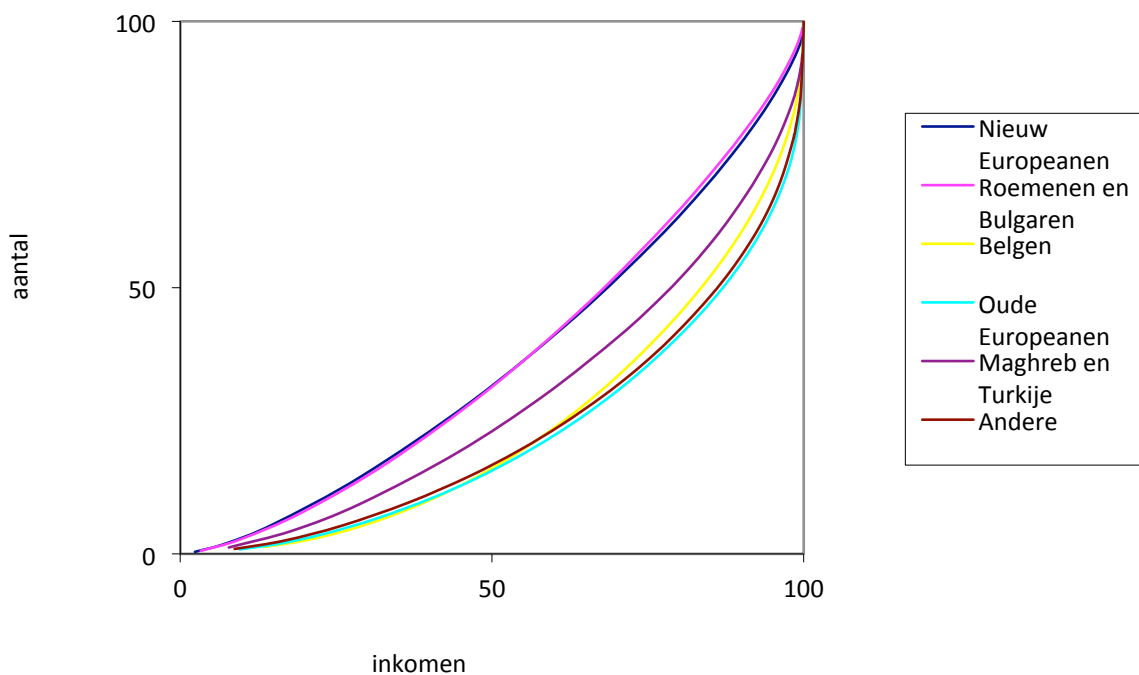
Uit bovenstaande tabel blijken toch wel onrustwekkende verschillen tussen de verschillende nationaliteiten. Bij de Bulgaren en Roemenen, die al meer dan 3 jaar actief zijn, heeft 42 % geen enkel inkomen uit deze activiteit. Bij de nieuwe Europeanen (Polen) is dit 31,52 %, tegenover slechts 20,94 % van de Belgen. Van 25,79 % van de Roemenen en Bulgaren is het inkomen niet gekend, maar dit kan deels verklaard worden door het groot aantal starters en recente starters die zich in deze categorie bevinden. Slechts 21,07 % geeft een inkomen aan dat hoger ligt dan 10.000 €. Bij de Belgen is dit 45,69 %. Van de Bulgaren en Roemenen geeft 10,51 % minder dan 10.000 € jaarinkomen aan. Bij de Belgen is dit, samengeteld, 22,89 %, met de opmerking dat de helft van deze groep zelfstandige in bijberoep is, daar waar dit bij de nieuwe Europeanen slechts een fractie is.

Bijkomend dient te worden opgemerkt dat in de categorie van het “inkomen = 0” uit de gedetailleerde cijfers blijkt, dat bij de ‘nieuwe Europeanen’ en de ‘Bulgaren en Roemenen’, gemiddeld 97 % in hoofdberoep actief is. In dezelfde inkomenscategorie, bij de Belgen, is dat 40 %.

Vaststelling 14

Na 3 jaar hebben meer dan 30 % tot 40 % nieuwe Europeanen, maar ook andere nationaliteiten, geen enkel inkomen uit hun zelfstandige activiteit in hoofdberoep.

In onderstaande grafiek wordt deze inkomensongelijkheid weergegeven via de zogenaamde Lorenz-curve. Perfecte inkomensgelijkheid staat hier gelijk aan een rechte diagonaal. Hoe sterker de buiging naar rechts, hoe groter de inkomensongelijkheid.

De inkomensongelijkheid bij de nieuwe Europeanen is kleiner dan bij de Belgen, dit heeft veel te maken met het feit dat ze in dezelfde sector werken.

Vaststelling 15

Het gemiddelde inkomen van de nieuwe Europeanen ligt lager dan dat van de Belgen en de andere niet-Belgen. De inkomensongelijkheid binnen de groep van nieuwe Europese zelfstandigen is kleiner.

6. Conclusies

Vaststelling 1

Het aantal niet-Belgische zelfstandigen neemt elk jaar toe. Ook relatief gezien wordt de groep steeds belangrijker.

Vaststelling 2

De belangrijkste groep van de niet-Belgische ondernemers in België blijven de 'oude Europeanen' (57 %), maar hun aandeel neemt af. Het aandeel nieuwe Europeanen steeg van 14% naar 25 % waarbij de Roemenen de belangrijkste groep geworden zijn.

Vaststelling 3

De Bulgaren en Roemenen zijn in 4 jaar tijd de belangrijkste niet-Belgische groep geworden (met uitzondering van de oude Europeanen).

Vaststelling 4

Binnen de oude Europeanen blijven de Fransen en de Nederlanders veruit de belangrijkste groep, ze maken meer dan 60 % uit van de groep.

Vaststelling 5

India, China en Pakistan, en ook Brazilië, zijn de sterkst toenemende herkomstlanden in de groep 'Andere'.

Vaststelling 6

Het aandeel van de niet-Belgische zelfstandigen is het hoogst in het Brussels Gewest (34 %). In de andere gewesten is het aandeel slechts 6 tot 6,5 %.

Vaststelling 7

De nieuwe Europeanen vestigen zich voornamelijk in Brussel (meer dan 60 %). De andere nationaliteitsgroepen zijn gelijkmatiger verspreid over de 3 gewesten.

Vaststelling 8

Uit de vergelijking tussen 2006 en 2010 halen we dat de tendensen zich enkel versterkt hebben, en dit zeker in de stedelijke gebieden. De nieuwe Europeanen vestigen zich vooral in de steden, niet alleen in Brussel, maar ook in de Vlaamse steden.

Vaststelling 9

Een groot aantal personen van bepaalde nationaliteitsgroepen concentreert de activiteiten in bepaalde sectoren en deze trend versterkt zich voor de nieuwe Europeanen: het aandeel dat actief is in de nijverheid (bouw) neemt toe.

Vaststelling 10

Het aantal starters heeft opnieuw een sterke groei gekend. De 'Belgen' en de 'Roemenen en Bulgaren' dragen hier het meest toe bij. Meer dan de helft van de starters in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is van niet-Belgische nationaliteit.

Vaststelling 11

Ook het aantal stoppers is toegenomen, met bijna 10 %. Het zijn voornamelijk meer 'Belgen' die hun activiteit stopzetten.

Vaststelling 12

De netto-toename van het aantal zelfstandigen is het grootst in Brussel. Dit is vooral te danken aan de niet-Belgische zelfstandigen.

Vaststelling 13

De netto-toename is het sterkst in de vrije beroepen, zeker voor wat de Belgen betreft. In absolute cijfers zijn de industrie en de handel de sterkst groeiende sectoren bij de nieuwe Europeanen.

Vaststelling 14

Na 3 jaar hebben meer dan 30 % tot 40 % nieuwe Europeanen, maar ook andere nationaliteiten, geen enkel inkomen uit hun zelfstandige activiteit in hoofdberoep.

Vaststelling 15

Het gemiddelde inkomen van de nieuwe Europeanen ligt lager dan dat van de Belgen en de andere niet-Belgen. De inkomensongelijkheid binnen de groep van nieuwe Europese zelfstandigen is kleiner.

Ter vervollediging hernemen we hierna nog enkele vaststellingen uit de vorige versies van deze studie, die in deze actualisering niet gedetailleerd behandeld werden. De evoluties met betrekking tot deze vaststellingen zullen wellicht slechts op langere termijn zichtbaar zijn.

Vaststellingen uit voorgaande studies (nog herwerken en samenvatten)

De industriële sector (inclusief bouw) in het BHG wordt voor de helft bevolkt door nieuwe Europeanen. De deelname van de niet-Belgische ondernemers in de sector van de vrije beroepen is beperkt, behalve bij de Oude Europeanen en de groep 'Andere'.

Bij de niet-Belgische startende zelfstandigen zijn er beduidend minder vrouwen dan bij de Belgische starters. Ze zijn wel evenredig verdeeld over de verschillende sectoren.

1 op 12 zelfstandige nieuwe Europeanen zijn geen 3 jaar actief geweest.

De groeisectoren voor de nieuwe Europeanen zijn de industrie en de handel.

De verhouding zelfstandigen/totale actieve bevolking is hoger bij de nieuwe Europeanen dan bij de Belgen en de oude Europeanen.

De groep 'oude Europeanen' is veel heterogener in het hoofdstedelijk gebied dan in Vlaanderen (voornamelijk Nederlanders).

De helft van de Belgische starters is jonger dan 35 jaar, bij de Maghrebijnen, Turken en nieuwe Europeanen loopt dat aantal op tot 70 %.

7. Aanbevelingen

7.1. WIE DE GELEGENHEID KRIJGT, MOET DE VERANTWOORDELIJKHEID NEMEN

Diverse diensten komen in aanraking met niet-Belgische zelfstandigen. Het gaat om de gemeenten, de OCMW's, de sociale verzekeringsfondsen, sociale secretariaten, Dienst Vreemdelingen Zaken, de ondernemingsloketten, FOD Economie (dienst beroepskaarten),... Elk van deze diensten bekijkt de zelfstandige vanuit zijn werkterrein en controleert of adviseert de ondernemer omtrent zijn statuut, zijn verplichtingen e. d. Wanneer een instantie bepaalde problemen vaststelt, garandeert dit echter niet dat er iets mee gebeurt. De problemen kunnen zich immers op een ander (bevoegdheids)domein situeren.

Zo zijn de OCMW's bijvoorbeeld gehouden door het beroepsgeheim waardoor fraudegevoelige informatie niet kan doorstromen naar andere instellingen. DVZ beoordeelt het statuut als zelfstandige (hetgeen een wettelijke bevoegdheid is van de RSVZ), waarbij het al dan niet betalen van sociale bijdragen geen criterium is. De gemeenten kunnen richtlijnen toepassen (of niet toepassen) die bepalen welke documenten ze al dan niet kunnen opvragen, voor het bekomen of verlengen van een verblijfsvergunning.

Hierdoor worden de mogelijkheden tot beëindiging van het verblijfsrecht van EU-ondernemers die misbruik maken van hun statuut, onvoldoende benut. UNIZO vraagt dat er een coördinerend initiatief genomen wordt, waarbij de gemeenschappelijke doelstellingen worden vastgelegd en waarbij alle betrokken instanties de mogelijkheid krijgen om onregelmatigheden aan andere bevoegde instanties mee te delen.

7.2. ONEIGENLIJK GEBRUIK VAN HET SOCIAAL STATUUT DER ZELFSTANDIGEN

Zoals uit de vaststellingen blijkt, is de toename van de Roemeense, Poolse en Bulgaarse zelfstandigen geen eenduidig verhaal. In de praktijk blijken deze inschrijvingen niet altijd te leiden tot een reële zelfstandige activiteit, die voor de betrokkenen een inkomen genereert.

Sinds oktober 2010 werd een procedure opgestart die toelaat de fraudegevoelige groep van EU-burgers die hun aansluitingsattest als zelfstandige gebruiken voor een inschrijving bij de gemeente af te bakenen, zodat een gerichtere controle door het RSVZ mogelijk wordt.

Het blijkt immers dat sommige Europese migranten het zelfstandigenstatuut hanteren met het oog op het bekomen van een sociale uitkering.

Deze procedure blijkt succesvol te zijn en zal ertoe leiden dat de Oost-Europese zelfstandigen die zich inschrijven, ook daadwerkelijk actief moeten zijn als zelfstandige. Uit de voorlopig eerste conclusies blijkt dat voor het 4e kwartaal 2010, 1023 EU-burgers een specifiek aansluitingsattest bij hun sociaal verzekeringsfonds hebben opgevraagd. Voor het eerste kwartaal 2011 belooft dit aantal 1.340. Het gaat in hoofdzaak om Roemenen (ongeveer 41 %) gevolgd door de Polen en de Bulgaren met ongeveer telkens 17 % en in mindere mate om andere nationaliteiten. Van de onderzochte meldingen blijkt ongeveer 54 % niet te kunnen aantonen een economische activiteit als zelfstandige te ontplooiën.

UNIZO vraagt dat deze procedure verder wordt versterkt en dat er dieper wordt ingegaan en gecontroleerd op onderstaande knelpunten en mogelijke misbruiken.

1. CONTROLE VAN DE INSCHRIJVING ALS “WERKEND VENNOOT “

In tegenstelling tot de situatie, waarbij fictieve zelfstandigen zich inschrijven om beroep te kunnen doen op sociale uitkeringen, zijn er ook misbruiken waarbij de buitenlandse zelfstandige zelf slachtoffer is. Ze menen immers ter goeder trouw te handelen, maar het blijkt dat noch hun sociale, noch hun fiscale verplichtingen in orde zijn. Eén van de oorzaken hiervan is de onduidelijkheid rond het begrip ‘werkend vennoot’.

Veel Oost-Europese zelfstandigen worden ingelijfd in een bestaande vennootschap als ‘actief vennoot’ of ‘werkend vennoot’. Ze worden ingeschreven in het aandelenregister en ontvangen een vergoeding, als vennoot, voor de geleverde prestaties.

Deze werkwijze laat toe om, zonder dat hij/zij de noodzakelijke diploma’s (bedrijfsbeheer en eventueel ook beroepskennis) moet kunnen voorleggen en ook zonder dat hij zich naar het ondernemingsloket moet begeven, een inkomen te verwerven. Ook de verplichtingen inzake arbeidstijd en minimumlonen zijn niet van toepassing. Een vennoot bepaalt immers zelf hoeveel en tegen welke vergoeding hij/zij voor zijn/haar eigen vennootschap werkt.

In de praktijk werken veel van deze ‘werkende vennoten’ echter in ondergeschikt verband, hetgeen tot een herclassificatie zou moeten leiden (onderwerping aan de RSZ in plaats van de RSVZ). Dit zal echter enkel gebeuren, wanneer de werkende vennoot aantoont dat hij/zij in ondergeschikt verband werkt. De bewijslast hiervoor ligt ofwel bij de werkende vennoot zelf, ofwel bij de RSZ, die de werkende vennoot als werknemer wil herdefiniëren.

In bepaalde omstandigheden leidt dit tot manifest bewuste en verkeerdelijke classificatie als 'zelfstandige', met name wanneer er een groot aantal werkende vennoten zijn, met elk een zeer beperkt aantal aandelen. UNIZO vraagt dat er in deze gevallen bijkomende informatie wordt opgevraagd aan de werkende vennoot, die geen mandataris zijn. Zij dienen bijkomend bewijs te leveren dat ze niet onder het gezag van een andere persoon werken en of de *affectio societatis*² werkelijk aanwezig is. Dit kan door het toevoegen van enkele specifieke vragen en bewijsstukken, bijvoorbeeld een bewijs van samenwerking tussen zelfstandigen.

2. CONTROLE VAN DE (FICTIEVE) VENNOOT-MANDATARISSEN

Voor een vennoot-mandataris is er een wettelijk vermoeden dat hij/zij zelfstandige is en dus sociale bijdragen als zelfstandige is verschuldigd. De aanduiding als mandataris moet gepubliceerd worden in het Staatsblad en kan dus eenvoudig gecontroleerd worden.

Blijft mogelijks nog het probleem van de fictieve mandatarissen, die in de feiten geen rechtshandelingen stellen. Bijkomend zou daarom in de huidige procedure van de RSVZ kunnen gecontroleerd worden of de vennoot-mandataris ook effectief rechtshandelingen stelt. Heeft hij/zij een volmacht op de rekening? Heeft hij/zij reeds contracten getekend voor de vennootschap? Het is aan de vennoot-mandataris om hiervoor de nodige bewijsstukken af te leveren.

3. CONTROLE VAN DE BEROEPSKAART

De beroepskaart is een toelating die een buitenlandse (niet-Europese) zelfstandige moet aanvragen, alvorens hij een zaak kan starten in België. Er bestaan heel wat uitzonderingen op deze verplichting, en dus is het voor sociale verzekeringsfondsen en andere instanties niet altijd duidelijk of een kandidaat-ondernemer aan deze verplichting is onderworpen of niet.

Nochtans gebeurt het regelmatig dat personen, die een beroepskaart moeten aanvragen, toch ingeschreven zijn als zelfstandige. Nochtans hebben zij niet de juiste vergunningen om onder dit statuut in België actief te zijn. Zo staat bijvoorbeeld in het jaarverslag van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding³: "het gebeurt dat dergelijke oprichtingen van vennootschappen plaatsvinden terwijl de buitenlander hier illegaal verblijft, geen beroepskaart heeft en toch is ingeschreven bij het RSVZ." Ook OR.C.A, de Organisatie voor Clandestiene Arbeidsmigranten, wordt geconfronteerd met deze situatie.

² De *affectio societatis* is de wil om iets in gemeenschap te brengen met de bedoeling de winst die daaruit kan ontstaan onder elkaar te verdelen, samen met de wil effectief betrokken te worden bij het nemen van belangrijke beslissingen in de vennootschap.

³ Jaarverslag 2009 pag. 76.

Daarom is het aanbevolen dat, bij de inschrijving in het sociaal verzekeringsfonds, de zelfstandigen én ook de 'actieve' of 'werkende' vennoten steeds een beroepskaart voorleggen. Deze beroepskaart wordt immers maar toegekend in functie van de economische haalbaarheid en relevantie van de voorgestelde activiteit. Actieve vennoten, die in de feiten werknemer zijn, zullen geen beroepskaart ontvangen.

Er is sprake om deze controle, in een samenwerking tussen RSVZ en de FOD Economie Dienst beroepskaarten, op te zetten bij de aanvraag tot verlenging van de beroepskaart.

UNIZO vraagt dat deze optie ook meegenomen wordt in de bestaande procedure, bij de inschrijving. Het kan dan aan de zelfstandige zelf zijn om aan te tonen dat hij/zij vrijgesteld is van de verplichting van een beroepskaart. Mogelijks kan hiervoor teruggegrepen worden naar de aflevering van het zogenaamde PECO-attest (toen enkel van toepassing voor Europeanen afkomstig uit lidstaten die in de toetredingsfase zaten voor de Europese Unie), afgeleverd door de FOD Economie.

7.3. STRENGERE BEOORDELING VAN DE AANVRAGEN TOT VRIJSTELLING VAN SOCIALE ZEKERHEIDSBIJDRAGEN

In de categorie "inkomen gelijk aan 0" in de RSVZ-statistieken zijn vele nieuwe Europeanen geklasseerd. Dit is opmerkelijk, gezien het gaat om zelfstandigen die reeds meer dan 3 jaar actief zijn. Het komt vaak voor dat deze zelfstandigen problemen hebben met het betalen van de minimaal verplichte bijdrage. Ze kunnen, om redenen dat hun inkomen onvoldoende is, een aanvraag tot vrijstelling van betaling indienen bij de Commissie voor Vrijstelling. Deze beoordeelt de aanvraag en kent de vrijstelling toe, in functie van de 'staat van behoeften' van de zelfstandige.

UNIZO pleit voor een strengere beoordeling van de aanvragen tot vrijstelling van sociale zekerheidsbijdragen door EU-burgers die naar ons land komen om er een zelfstandige activiteit op te starten. Het toekennen van deze vrijstelling van bij de start van de economische activiteit druist in tegen de geest van de Verblijfsrichtlijn. Deze vertrekt van de veronderstelling dat migrerende EU-burgers die een verblijfsrecht bekomen op basis van het uitoefenen van een zelfstandige activiteit, met deze economische activiteit principieel in hun levensonderhoud moeten kunnen voorzien. We moeten vermijden dat EU-burgers die op geen enkele wijze bijgedragen hebben tot de Belgische sociale zekerheid, naderhand terechtkomen in de sociale bijstand.

UNIZO vraagt ook dat de fiscus bijkomende inspanningen doet om, zeker voor wat betreft de hoofdberoepers, mogelijke frauduleuze aangiftes op te sporen.

7.4. BIJKOMENDE CONTROLE VAN AANSLUITING EN BETALING DOOR ZAAKVOERDERS-VENNOTEN

Het gebeurt dat een werkend vennoot – mandataris een beheerdersvergoeding ontvangt. Deze transactie wordt door een sociaal secretariaat uitgevoerd, in opdracht van de vennootschap. Meestal ontvangt de werkende vennoot – zaakvoerder dan een ‘loon’fiche waarop dit bedrag staat vermeld en waarbij ook vermeld wordt dat de vennoot niet onderworpen is aan de sociale zekerheid (ook soms vermeld als ‘niet RSZ-onderworpen’) omdat hij/zij ‘zaakvoerder-vennoot’ is.

Dit is correcte informatie, maar vereist wel een grondige kennis van de Belgische sociale zekerheid. Het gaat immers over het feit dat op die zaakvoedersvergoeding inderdaad geen sociale zekerheid...voor werknemers (bij de RSZ) is verschuldigd. Maar deze zaakvoerder-vennoot is wel sociale zekerheid verschuldigd bij de sociale zekerheid voor zelfstandigen (RSVZ) !

UNIZO vraagt dat de zaakvoeders-vennoten op hun verantwoordelijkheid gewezen worden en dat aangeduid wordt dat er wel degelijk sociale bijdragen moeten worden betaald bij de RSVZ. Op niveau van de Belgische administratie (FOD Financiën en RSVZ) zou dit regelmatig kunnen gecontroleerd worden door de kruising van de gegevens (in de Kruispuntbank Sociale Zekerheid) over de aansluiting (en betaling) van sociale bijdragen van zaakvoeders-vennoten en de betaling van hun bedrijfsvoorheffing via de vennootschap (eventueel uitgevoerd door een sociaal secretariaat).

7.5. ANDERE AANBEVELINGEN

In vorige studies formuleerde UNIZO ook reeds enkele aanbevelingen met betrekking tot het onthaal en de begeleiding van buitenlandse zelfstandige ondernemers.

In essentie ging dit over:

1. Het vergemakkelijken van de uitwisseling en de controle van de documenten met betrekking tot de sociale zekerheid (naar het voorbeeld van de VIES-databank voor de BTW).
2. Een aangepast onthaal en op maat gesneden dienstverlening en begeleiding van deze nieuwe ondernemers is absoluut noodzakelijk.
3. Verbetering van het Engelstalig onthaal.
4. Diploma en diplomagelijkschakeling zijn hoge drempels, die in veel gevallen de toegang tot bepaalde beroepen (en hogere inkomsten) bemoeilijken. De moeilijkheid om eerder verworven competenties en ervaring in België te gelde te maken, zorgt ervoor dat deze ondernemers zich moeten beperken tot het opnemen van de niet-gereguleerde activiteiten (dit zijn

bijvoorbeeld de voorbereidende werfwerkzaamheden in de bouw en het uitbaten van snackbars).

5. Stimuleren van de organisatie van niet-Belgische ondernemers.

Bijlage 1

In onderstaande tabel vinden we de cijfergegevens voor 2010 van de verschillende nationaliteiten in de stedelijke gebieden en per activiteitssector.

BHG - 2010	Industrie	Handel	Vrije beroepen	Diensten	Rest	Totaal
Belgen	8.099	21.196	23.878	2.917	911	57.001
Nieuwe Europeanen	3.838	839	201	125	84	5.087
Bulgaren en Roemenen	5.376	1.524	334	633	201	8.068
Oude Europeanen	2.357	4.017	4.509	527	220	11.630
Maghrebijnen en Turken	348	1.110	133	128	36	1.755
Andere	725	1.373	722	157	112	3.089
TOTAAL	20.743	30.059	29.777	4.487	1.564	86.630

Antwerpen - 2010	Industrie	Handel	Vrije beroepen	Diensten	Rest	Totaal
Belgen	5.078	11.954	8.733	2.081	820	28.666
Nieuwe Europeanen	510	236	16	54	22	838
Bulgaren en Roemenen	472	393	37	72	59	1.033
Oude Europeanen	487	1.328	564	141	73	2.593
Maghrebijnen en Turken	115	340	10	34	22	521
Andere	323	826	111	55	60	1.375
TOTAAL	6.985	15.077	9.471	2.437	1.056	35.026

Gent - 2010	Industrie	Handel	Vrije beroepen	Diensten	Rest	Totaal
Belgen	3.385	6.380	6.788	1.420	893	18.866
Nieuwe Europeanen	114	42	12	14	9	191
Bulgaren en Roemenen	476	368	20	62	84	1.010
Oude Europeanen	111	236	166	34	15	562
Maghrebijnen en Turken	63	166	5	17	18	269
Andere	35	131	41	17	18	242
TOTAAL	4.184	7.323	7.032	1.564	1.037	21.140

Limburg - 2010	Industrie	Handel	Vrije beroepen	Diensten	Rest	Totaal
Belgen	15.810	23.113	15.613	6.353	7.474	68.363
Nieuwe Europeanen	81	47	11	10	7	156
Bulgaren en Roemenen	117	115	4	8	10	254
Oude Europeanen	822	2.123	735	359	298	4.337
Maghrebijnen en Turken	72	96	4	15	4	191
Andere	343	277	150	119	85	974
TOTAAL	17.245	25.771	16.517	6.864	7.878	74.275

Bijlage 2

Tabel: Overzicht per nationaliteitsgroep per subbedrijfstak – aantal zelfstandigen 2010

België	Aantal zelfstandigen 2010	Belgen	Nieuwe Europeanen	Roemenen en Bulgaren	Oud Europeanen	Maghreb en Turkije	Andere	Totaal
Subbedrijfstak								
000	Beroep (nog) niet gekend of niet onder te brengen onder een andere beroepscode	3.773	049	108	324	35	116	4.405
Bestuurders 000	000	3.247	094	164	423	58	216	4.202
Subtotaal		7.020	143	272	747	93	332	8.607
101	Groentekwekers: fruit- en groenteteelt, paddenstoelenkweek, ...	2.182	3	7	036	1	6	2.235
102	Tuinbouwers: bloemen, boomkwekerijen, ...	12.005	018	065	187	008	048	12.331
103	Wijnbouwers: druiven	155	000	000	002	000	000	157
104	Landbouwers, pachters, vetweiders, houders van hoevedieren	52.052	014	017	468	001	072	52.624
105	Bosexploitatie	1.824	002	002	037	000	004	1.869
106	Diverse aan de landbouw verwante activiteiten: pluimveehouders, vogelkwekers, imkers, herders, ...	6.693	009	011	224	002	048	6.987
Bestuurders 100		3.302	057	120	169	011	040	3.699
Subtotaal		78.213	103	222	1123	023	218	79.902
201	Zeevisserij: vissers, reders, ...	061	008	010	009	000	000	088
202	Zoetwatervisserij: vis-, oester- en mosselteelt	072	000	000	003	000	000	075
Bestuurders 000	000	461	000	000	032	002	007	502

200								
Subtotaal		594	008	010	044	002	007	665
301	Mijnnijverheid: kolen, ijzer, mangaan, zink, lood, pletten van ertsen	142	001	001	005	000	006	155
302	Steengroefnijverheid: leien, marmer, zand, vuursteen, boetseerstof, steen (kalk - krijt), ...	313	001	002	007	000	006	329
303	Metaalnijverheid: metaallegeringen, staalfabricatie, hoogovens, carrosserieherstellers, automobielnijverheid, motorrijwielen, ...	9.117	013	033	347	015	108	9633
304	Keramieknijverheid: steenbakkerijen, pannembakkerijen, plateelbakkerijen, ...	158	000	001	005	000	000	164
305	Glasnijverheid: spiegelgieterijen, vensterglas, flessenblazerijen, ...	221	000	000	015	000	001	237
306	Chemische nijverheid: scheikundige producten, springstoffen, kunstmest, olie-, zeep-, verf- en lijmnijverheid, farmaceutische producten, synthetische producten, ...	390	000	002	013	000	008	413
307	Voedingsnijverheid: meelproducten, bakkerijen, inmaakbedrijven, drank- en azijnfabrieken, dorsondernemingen, malers, slaggers, vleeswarennijverheid, ...	13.822	009	045	305	055	089	14.325
308	Textielnijverheid: fabricage van draad of weefsels van: hennep, jute, katoen, vlas, wol, zijde, haar ; kantwerk, vlasbewerking, tapijten, dekzeilen, tenten, ...	1.351	004	010	061	005	031	1.462
309	Kledingnijverheid: confectie, hoofddeksels, wandelstokken, paraplu's,...	1.532	007	008	122	006	018	1.693
310	Bouwnijverheid: steenkapperijen, marmerbewerking, metselwerk, loodgieterij, schilderwerken, voegwerk, elektrische installaties, openbare werken, baggerwerken, ...	56.270	2.400	3.927	2.572	102	426	65.697
311	Hout- en meubelnijverheid: meubelen, stoffeerdere, matrassenmakers, behangers, etaleurs, schrijnwerkerij, begrafenisondernemers, ...	12.617	066	043	284	008	077	13.095
312	Huid- en ledernijverheid: leerlooierijen, vervaardigen van	853	000	000	075	005	017	950

	lederartikelen, schoenmakers, bontwerkers, ...							
313	Tabaksnijverheid	030	000	000	000	000	000	030
314	Papiernijverheid: papier en karton, behangselpapier, balatum,...	204	000	000	006	000	003	213
315	Boekdruknijverheid: typografie, lithografie, boekbinderijen, ...	1.674	000	003	052	001	013	1.743
316	Kunst- en precisienijverheid: diamantslijters en -slijpers, elektrotechnici, horlogemakers, slotenmakers, fotografen, juweliërs, graveerders, gereedschapmakers, tandtechnici, informatica (materieel),	10.330	015	018	482	013	104	10.962
317	Vervoer: vervoer van personen, post, goederen ; taxi's, ...	9.177	056	166	423	072	208	10.102
318	Binnenschippers	1.273	023	047	286	000	009	1.638
319	Sleepbootexploitanten	059	000	001	007	000	000	067
320	Security en bewaking	044	000	000	001	000	000	045
Bestuurders 300	000	57.109	3.369	3953	4.709	679	1.401	71.220
Subtotaal		176.686	5.964	8.260	9.777	961	2.525	204.173
401	Groothandel: aankoop, verkoop, verhuring van industriële producten,	6.431	022	033	440	044	101	7.071
402	Kleinhandel: aankoop, verkoop, verhuring van industriële producten,	62.914	085	134	3.090	285	683	67.191
403	Groot- en kleinhandel: aankoop, verkoop, verhuring van industriële producten, ...	3.039	010	025	185	020	066	3.345
404	Banken: kredietinstellingen, handel in edelmetalen en roerende waarden, wisselkantoren, ...	1.758	000	001	033	000	015	1.807
405	Verzekeringen	10.346	005	001	221	002	027	10.602
406	Tussenpersonen: handelsreizigers, makelaars, nijverheids- en handelsagenten, veilingsagenten, publiciteitsagenten, ...	40.687	063	133	2.044	056	285	43.268
407	Horecasector: hotels, restaurants, frituren, tafelhouders, drankhuizen, verbruikssalons, gemeubelde huizen, logementen, campings, ...	34.175	069	337	3.715	273	732	39.301

408	Vermakelijkheden: schouwburg, bioscoop, spektakelzaal, circus, speelzaal, biljartzaal, café-concert, hippodroom, lunapark, rijsschool (manege), zwembad, diverse sport- of attractieparken, ...	6.357	004	016	467	015	042	6901
409	Foorkramers	1.301	000	001	032	002	004	1340
410	Marktkramers, leurders	6.741	008	025	352	116	101	7.343
411	Marketing en verkoop	485	002	003	037	005	019	551
412	Security en bewaking	074	001	000	002	000	000	077
Bestuurders 400	000	129.964	1.435	2455	12.635	1.855	3.509	151.853
Subtotaal		304.272	1.704	3.164	23.253	2.673	5.584	340.650
501	Artsen, chirurgen	26.209	022	110	841	037	197	27.416
502	Tandartsen	6.799	007	013	196	008	073	7.096
503	Apothekers	3.786	001	000	036	011	020	3.854
504	Dierenartsen	4.166	003	000	088	000	012	4.269
505	Paramedici: psychologen, verplegers, vroedvrouwen, therapeuten, masseurs, ...	42.740	018	022	1.290	027	197	44.294
506	Privé onderricht: professoren, repetitoren, huisleraars, ...	12.124	027	021	894	015	157	13.238
507	Wetenschap: geologen, scheikundigen, natuurkundigen, amanuensissen, ...	1.329	001	001	049	000	006	1.386
508	Letteren: letterkundigen, journalisten, vertalers, tolken, particuliere bibliothecarissen, publicisten, ...	7.409	046	036	640	005	111	8.247
509	Kunst (vóór 1/7/2003): kunstschilders, decorateurs, stemmers van muziekinstrumenten, componisten, toneelspelers, kineasten, artiesten, modellenmakers, ...	5.171	016	013	453	002	070	5.725
510	Kunst (vanaf 1/7/2003): het leveren van artistieke prestaties en/of het produceren van artistieke werken in de audiovisuele en de beeldende kunsten, in de muziek, de literatuur, het spektakel, het theater en de choreografie	6.139	007	015	315	002	062	6.540

514	Advocaten	15.668	020	022	722	006	113	16.551
515	Notarissen	1.469	000	000	003	000	000	1.472
516	Gerechtsdeurwaarders	789	000	000	004	000	006	799
517	Landmeters, ingenieurs, accountants, experts (fiscale-vastgoed), ...	10.046	004	011	408	009	073	10.551
518	Architecten	14.965	033	022	531	017	088	15.656
519	Diverse intellectuele beroepen: raadgevers, informatici, servicebureaus	38.741	097	208	2.748	046	359	42.199
Bestuurders 500	000	27.993	100	129	3.075	074	531	31.902
Subtotaal		225.543	402	623	1.2293	259	2.075	241.195
601	Schoonheidszorg: kappers, manicuren, pedicures, sauna, ...	29.020	038	017	1.240	055	235	30.605
602	Diverse beroepen van manuele aard: garagist, radio- en t.v.-herstellers, diverse diensten, ...	34.318	136	746	1.482	114	188	36.984
Bestuurders 600	000	8.270	143	286	720	136	249	9.804
Subtotaal		71.608	317	1.049	3.442	305	672	77.393
TOTAAL		863.936	8.641	13.600	50.679	4.316	11.413	952.585

BHG	Aantal zelfstandigen 2010	Belgen	Nieuwe Europeanen	Roemenen en Bulgaren	Oud Europeanen	Maghreb en Turkije	Andere	Totaal
Subbedrijfstak								
000	Beroep (nog) niet gekend of niet onder te brengen onder een andere beroepscode	176	16	52	48	14	19	325
Bestuurders 000	000	266	38	76	118	17	75	590
Subtotaal		442	54	128	166	31	94	915
101	Groentekwekers: fruit- en groenteteelt, paddenstoelenkweek, ...	12	0	0	1	0	0	13
102	Tuinbouwers: bloemen, boomkwekerijen, ...	160	9	23	11	2	5	210
103	Wijnbouwers: druiven	0	0	0	0	0	0	0
104	Landbouwers, pachters, vetweiders, houders van hoevedieren	60	0	1	4	1	0	66
105	Bosexploitatie	9	1	0	0	0	0	10
106	Diverse aan de landbouw verwante activiteiten: pluimveehouders, vogelkwekers, imkers, herders, ...	107	3	4	23	0	5	142
Bestuurders 100		104	17	45	13	1	8	188
Subtotaal		452	30	73	52	4	18	629
201	Zeevisserij: vissers, reders, ...	2	0	0	0	0	0	2
202	Zoetwatervisserij: vis-, oester- en mosselteelt	1	0	0	0	0	0	1
Bestuurders 200	000	14	0	0	2	1	0	17
Subtotaal		17	0	0	2	1	0	20
301	Mijnnijverheid: kolen, ijzer, mangaan, zink, lood, pletten van ertsen	5	1	1	0	0	1	8
302	Steengroefnijverheid: leien, marmer, zand, vuursteen, boetseerstof, steen (kalk - krijt), ...	5	1	0	0	0	1	7

303	Metaalnijverheid: metaallegeringen, staalfabricatie, hoogovens, carrosserieherstellers, automobielnijverheid, motorrijwielen, ...	110	6	12	24	3	4	159
304	Keramieknijverheid: steenbakkerijen, pannembakkerijen, plateelbakkerijen,	3	0	0	0	0	0	3
305	Glasnijverheid: spiegelgieterijen, vensterglas, flessenblazerijen, ...	9	0	0	1	0	0	10
306	Chemische nijverheid: scheikundige producten, springstoffen, kunstmest, olie-, zeep-, verf- en lijmnijverheid, farmaceutische producten, synthetische producten, ...	14	0	1	3	0	1	19
307	Voedingsnijverheid: meelproducten, bakkerijen, inmaakbedrijven, drank- en azijnfabrieken, dorsondernemingen, malers, slaggers, vleeswarennijverheid, ...	334	2	5	46	24	5	416
308	Textielnijverheid: fabricage van draad of weefsels van: hennep, jute, katoen, vlas, wol, zijde, haar ; kantwerk, vlasbewerking, tapijten, dekzeilen, tenten, ...	75	3	6	18	0	2	104
309	Kledingnijverheid: confectie, hoofddeksels, wandelstokken, paraplu's,...	148	5	5	33	0	9	200
310	Bouwnijverheid: steenkapperijen, marmerbewerking, metselwerk, loodgieterij, schilderwerken, voegwerk, elektrische installaties, openbare werken, baggerwerken, ...	1.560	1.817	2.929	607	29	111	7.053
311	Hout- en meubelnijverheid: meubelen, stoffeerdere, matrassenmakers, behangers, etaleurs, schrijnwerkerij, begrafenisondernemers, ...	301	40	24	49	2	6	422
312	Huid- en ledernijverheid: leerlooierijen, vervaardigen van lederartikelen, schoenmakers, bontwerkers, ...	42	0	0	20	4	1	67
313	Tabaksnijverheid	2	0	0	0	0	0	2
314	Papiernijverheid: papier en karton, behangselpapier, balatum,...	10	0	0	2	0	0	12
315	Boekdruknijverheid: typografie, lithografie, boekbinderijen, ...	86	0	0	12	0	1	99
316	Kunst- en precisienijverheid: diamantslijters en -slijpers, elektrotechnici, horlogemakers, slotenmakers, fotografen,	829	4	7	95	7	17	959

	juweliers, graveerders, gereedschapsmakers, tandtechnici, informatica (materieel),							
317	Vervoer: vervoer van personen, post, goederen ; taxi's, ...	645	11	64	60	31	80	891
318	Binnenschippers	0	0	0	1	0	0	1
319	Sleepbootexploitanten	1	0	0	1	0	0	2
320	Security en bewaking	1	0	0	0	0	0	1
Bestuurders 300	000	3.919	1.948	2.322	1.385	248	486	10.308
Subtotaal		8.099	3.838	5.376	2.357	348	725	20.743
401	Groothandel: aankoop, verkoop, verhuring van industriële producten, ...	311	5	17	47	11	13	404
402	Kleinhandel: aankoop, verkoop, verhuring van industriële producten, ...	3.052	35	73	408	121	118	3.807
403	Groot- en kleinhandel: aankoop, verkoop, verhuring van industriële producten, ...	155	6	12	26	5	8	212
404	Banken: kredietinstellingen, handel in edelmetalen en roerende waarden, wisselkantoren, ...	73	0	1	8	0	2	84
405	Verzekeringen	468	3	1	35	1	3	511
406	Tussenpersonen: handelsreizigers, makelaars, nijverheids- en handelsagenten, veilingsagenten, publiciteitsagenten, ...	2.913	23	82	479	25	78	3.600
407	Horecasector: hotels, restaurants, frituren, tafelhouders, drankhuizen, verbruiksalons, gemeubelde huizen, logementen, campings, ...	1.379	14	141	485	42	96	2.157
408	Vermakelijkheden: schouwburg, bioscoop, spektakelzaal, circus, speelzaal, biljartzaal, café-concert, hippodroom, lunapark, rijsschool (manege), zwembad, diverse sport- of attractieparken, ...	448	0	8	129	4	11	600
409	Foorkramers	74	0	0	3	1	0	78
410	Marktkramers, leurders	605	2	8	51	60	33	759

411	Marketing en verkoop	61	0	0	14	2	9	86
412	Security en bewaking	5	1	0	0	0	0	6
Bestuurders 400	000	11.652	750	1.181	2.332	838	1.002	17.755
Subtotaal		21.196	839	1.524	4.017	1.110	1.373	30.059
501	Artsen, chirurgen	2.944	7	32	243	24	57	3.307
502	Tandartsen	664	5	4	92	6	32	803
503	Apothekers	304	0	0	14	7	4	329
504	Dierenartsen	155	0	0	9	0	0	164
505	Paramedici: psychologen, verplegers, vroedvrouwen, therapeuten, masseurs, ...	2.755	10	9	362	9	44	3.189
506	Privé onderricht: professoren, repetitoren, huisleraars, ...	1.310	10	13	378	5	67	1.783
507	Wetenschap: geologen, scheikundigen, natuurkundigen, amanuensissen, ...	201	0	1	18	0	4	224
508	Letteren: letterkundigen, journalisten, vertalers, tolken, particuliere bibliothecarissen, publicisten, ...	1.096	22	24	293	3	47	1.485
509	Kunst (vóór 1/7/2003): kunstschilders, decorateurs, stemmers van muziekinstrumenten, componisten, toneelspelers, kineasten, artiesten, modellenmakers, ...	717	11	7	196	1	31	963
510	Kunst (vanaf 1/7/2003): het leveren van artistieke prestaties en/of het produceren van artistieke werken in de audiovisuele en de beeldende kunsten, in de muziek, de literatuur, het spektakel, het theater en de choreografie	366	1	8	87	1	10	473
514	Advocaten	2.876	12	10	519	1	65	3.483
515	Notarissen	121	0	0	1	0	0	122
516	Gerechtsdeurwaarders	45	0	0	3	0	0	48
517	Landmeters, ingenieurs, accountants, experts (fiscale-vastgoed), ...	924	3	5	134	7	19	1.092

518	Architecten	2.014	16	14	229	9	28	2.310
519	Diverse intellectuele beroepen: raadgevers, informatici, servicebureaus	4.920	61	148	1.007	22	146	6.304
Bestuurders 500		2.466	43	59	924	38	168	3.698
Subtotaal		23.878	201	334	4.509	133	722	29.777
601	Schoonheidszorg: kappers, manicuren, pedicures, sauna, ...	997	18	8	173	22	28	1.246
602	Diverse beroepen van manuele aard: garagist, radio- en t.v.-herstellers, diverse diensten, ...	1.262	58	499	210	53	50	2.132
Bestuurders 600		658	49	126	144	53	79	1.109
Subtotaal		2.917	125	633	527	128	157	4.487
TOTAAL		57.001	5.087	8.068	11.630	1.755	3.089	86.630